14.993
6/5

Athenaeum
olvasótár

MARTEL
Pipiske
házasság

II

N. M

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

AZ ATHENAEUM OLVASÓTÁRA.

OSZK

PIPISKE HÁZASSÁGA

*

REGÉNY KÉT KÖTETBEN

KÖTELES PÉLDÁNY
A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM RÉSZÉRE

IRTA

GYP

FRANCZIÁBÓL FORDITOTTA

CSERHALMI H. IRÉN

II. KÖTET.

BUDAPEST
AZ ATHENAEUM R. TÁRSULAT KIADÁSA
1897

OSZK

A.M.N.MÚZEUM KÖNYV-TÁRA

R 2 14.993/615

M.N.MÚZEUM KÖNYVTÁRA
Nyomtatv. Növedéknapló
1897 év. 977.. sz.

R 1965

Az Athenaeum r. társulat könyvnyomdája.

I. FEJEZET.

— Márk bácsi, ha tudnád, hogy haragszik itt rád mindenki, — mesélte Corysa a nagybátyjának, midőn az kétheti távollét után visszatért, a választóidhoz intézett felhivás egész Pont-sur-Sarthe-ot rád uszitotta; előre örülhetsz már annak, hogy micsoda arczczal fogadnak majd mindenütt.

— Azzal én nem sokat törődöm!

— Azt tudom, de nekem ám nem telik benne gyönyörüségem, ha hallgatnom kell, hogy piszkolnak és szidnak mindenütt . . . az egész világ megszól . . . szinte rosszul vagyok már a sok bosszuságtól.

— Ki az az egész világ?

— Ki? Hát a mi rendes látogatóink, mindazok a vén szamarak, akik hozzánk eljárnak, — nem is tudom ugyan, miért mondom véneknek, hisz

vannak köztük fiatalok is, — hanem azok szakasztott ép olyan buták ... No meg a mama tegnapelőtt hazajött ... oda volt, egész oda volt, mert olvasta a te felhivásodat valamely utczaszegleten.

— Mit mondott neked?

— Nekem semmit! Hanem a papával volt egy jelenete ... no, volt hadd el hadd, de még milyen ...

— Még különb, mint máskor?

— Sokkal különb.

— Szegény Péter! szólt a vicomte nevetve.

— Oh, te gonosz csont, hogy tudsz ezen nevetni ... Szegény papa! olyan jó ember!

— Az a baja, hogy nagyon is jó, — lennék csak én az ő helyében ...

— Vagy én, szólt Corysa, hanem ez azt bizonyitja, hogy ő sokkal jobb, mint mi ketten együttvéve.

— Ezek szerint, faggatta őt Márk bácsi tovább, nekem nagyon kellemes életem lesz itt az ilyen körülmények között... előre örülhetek neki...

— Milyen körülmények közt?

— Hát ha az anyád olyan dühös rám, mint te mondod.

— Oh, ami azt illeti!

— Akkor hát valószinüleg ugy fog velem bánni, mint valami kongo-négerrel.

— Szó sincs róla.

— De igen! Már eddig sem nézett rám jó szemmel, hát még most, hogy az én jelöltségem is hozzájárul.

— Hanem ellensulyozza ám azt a te örökséged!

— Hogy érted ezt?

— Hát ugy, hogy amennyire bosszantja is a te jelöltséged, ép annyira el van ragadtatva a vagyonodtól ... ez aztán kiegyenliti egymást ... hisz tudod, hogy ő imádja a pénzt.

— Oh!

— Semmi oh! Az ugy van.

Rövid szünet után Pipiske ujra megszólalt:

— Elvégezted az üzleti dolgaidat?

— Igen, félig-meddig.

— És igazán gazdag vagy?

— Igen, nagyon gazdag.

— Annál jobb! Mert tudod, Bernay ur alaposan mozog ... és most nagyon kell vigyáznod ... mert minthogy Charlie meg fog bukni ...

— Honnan tudod te azt?

— Mondták nekem.

— Kicsoda?

— A vashámorok munkásai.

Márk bácsi elnevette magát.

— Te bizalmas beszélgetésekbe ereszkedel tehát a vashámor munkásaival... Annak a szegény Aubièresnek igaza van, igazán furcsa kis lelkemadta teremtés vagy.

— Találkoztál Aubièressel?

— Igen.

— Vissza fog-e jönni nemsokára, mondd?

— A lóversenyekre itt lesz.

A villásreggelihez hivó harang megcsendült. A márkiné forgószélként rontott be az ebédlőbe és ajkait édes mosolyra nyitva, a legnyájasabb szivélyességgel sietett Márk üdvözlésére:

— Kedves Márk! ép most hallom, hogy ön visszatért.

És időt se engedve neki a válaszra, édeskés hizelgéssel folytatta:

— Végtelenül örvendek annak, hogy megint itthon van; fogalma sincs róla, mennyire hiányzik nekünk, ha nincs itt, ugy-e Pipiske?

A márkiné eddig soha a legcsekélyebb rokonszenvet se tanusitotta a sógora iránt és a leányát se szólitotta soha »Pipiské«-nek, kivéve ha valami uj ismerős előtt a gyöngéd anya szerepét játszotta.

Márk hüledezve bámult rá és lesütötte a szemét, nehogy Corysa tekintetével találkozzék, a ki az anyja háta mögött pajkosan pislantott feléje.

— Beszélt ön már Péterrel? — kérdezte a márkiné.

— Igen, mikor megérkeztem.

— Elbeszélte önnek Péter, folytatta De Bray asszony mosolyogva, hogy a választóihoz intézett felhivása micsoda iszonyu hatást keltett?

— Egy szóval se emlitette.

— Igazán? No pedig szegény barátom, önnek fogalma sincs róla, hogy milyen port vert fel ez a felhivás, mennyi szóbeszédre adott alkalmat és mennyi pletyka füződik az ön nevéhez.

— Minthogy az én nevem egyszersmind az öné is, ünnepélyesen bocsánatot kérek érte.

— Sebaj! Ilyen a háboru! Már én most belenyugodtam! . . . mert, hogy őszinte legyek, az első pillanatban nagyon bántott a dolog, iszonyuan bántott.

És rögtön tanunak hiva a férjét, a ki épen belépett, odaszólott hozzá:

— Ugy-e Péter, most már tultettem magamat azon a botrányon, amit Márk falragaszai keltettek? . . . Ugy-e, hősiesen belenyugodtam a változhatatlanba?

— Legalább nekem azt mondtad; felelt De Bray ur kételkedően.

Midőn az ebédlőbe átmentek, Corysa odasugta nagybátyjának:

— Állandóan szép idő . . . hja, az az örökség jó barometer.

— Corysa, szólalt meg a márkiné, asztalhoz ülve, nem tudom, vajjon megmondtam-e neked már, hogy szombaton Bartfleuréknél ebédelünk.

— Nem . . . de hiszen máskor se szoktad megmondani, ha ebédre vagytok hivatalosok.

— Csakhogy most te is meg vagy hiva.

— Az nekem mindegy, — minthogy ugy se megyek el.

— Miért ne mennél?

— Mert én sohse megyek veletek, ha valahol ebédre vagytok meghiva; meg aztán abban állapodtunk meg, hogy csak akkor fogsz társaságba vezetni, ha már tizennyolcz éves leszek, azaz két év mulva.

— Egy szükkörü családi ebédet nem lehet társaságnak nevezni.

— De igen, ahhoz is parádéba kell öltözködni, meg kell magát bámultatni, meg kell az ember-

nek gebednie unalmában . . . egy szóval, mindaz, amit vendégség alatt értek . . .

— De én elfogadtam már a meghivást a te nevedben.

— Azt nem kellett volna tenned . . . miután megigérted, hogy tizennyolcz éves koromig nem leszek kényszeritve ezekre a kinszenvedésekre, kivéve idehaza. És különben is nem látom be, hogy miért mennék el Bartfleurékhez inkább, mint Bassignyéhez, aki ma estére hivott meg.

Aztán nevetve tette hozzá:

— Személyesen a jezsuitatemplom kertjében. Igaz, te, Márk bácsi, téged is meghivott, ámbár kissé sértődötten jegyezte meg, hogy nem meri remélni ezt a megtiszteltetést.

— Az bizonyitja, hogy vannak néha világos perczei . . . Soha, semmi szin alatt nem mennék én Bassignyékhez, hanem jelenleg nem is mehetek sehova, mert gyászban vagyok.

Pipiske mosolygó pillantást vetett az anyja ruhájára, melynek halvány mályvaszin árnyalata oly határozatlan volt, hogy az ember első pillanatra azt se tudta, hogy mályvaszin vagy rózsaszin akar-e lenni.

— Oh, vetette oda a márkiné könnyedén, ez

csak amolyan félgyász, melyből két hét már is lejárt . . . Igaz, hogy el ne felejtsem, azt akartam öntől kérdezni, vajjon nem-e érinti önt kellemetlenül, hogy a lóverseny vasárnapján bált rendezünk?

— Egy cseppet se, hacsak azt nem kívánja, hogy én is megjelenjek!

— Már hogy is ne; az ön távolléte hallgatag szemrehányásnak látszanék.

— Nem tudom, minek látszanék; hanem annyi bizonyos, hogy én négy héttel a néném halála után, aki engem tett meg egyedüli örökösének, nem megyek bálba . . . mert ez, eltekintve attól hogy rút szivtelenség volna részemről, a lehető legnagyobb tapintatlanságra vallana.

A márkinő csipős hangon válaszolt:

— Hanem minthogy ránk nézve ez az ok elesik és én Corysa kedvéért rendezem ezt a bált . . .

— Az én kedvemért? kiáltott föl a kicsike meglepetten, az én kedvemért? . . . Hisz én utálom a társaságot . . . és még tánczolni se tudok jóformán. . . . Egy bált az én kedvemért . . . Oh édes Istenem, ki hallott még ilyent?

— Ép azért, hogy tanulj egy kis társadalmi modort, meg hogy kedved kerekedjék társaságba járni.

De már most Pipiske kereken kimondta a szót:

— Mama, én nem megyek neked lépre . . . de más se . . . mire való ez a füllentés, hogy az én kedvemért rendezed a bált? . . . Mindenki tudja azt, hogy én idehaza nem számitok és hogy az, ami a házban történik, nem az én kedvemért történik.

— Te egy hálátlan, orczátlan teremtés vagy, rikoltozott De Bray asszony fülettépő hangon, mely viharos rángásba hozta a szemöldökeit.

— Én? Nem a, felelt a kicsike nyugodtan, hanem ugy hiszem, sokkal egyszerübb volna, ha Márk bácsinak meg mindenkinek megmondanád az igazat.

— Az igazat? És az volna?

— Az, hogy ezt a bált csak azért rendezed, hogy az ismerőseid szájtátó bámulatára bemutathasd nekik a főherczeget.

De Bray vicomte meglepetten kérdé:

— Micsoda főherczeget?

— Hja ugy! igaz! kiáltott fel Pipiske vidáman, te nem is tudsz semmiről, hisz most jöttél csak meg. Hát tudd meg, egy hét óta igazi tizenhétpróbás főherczeg tartózkodik itt Pont-sur-Sarthe-

ben . . . egy igazi főherczeg . . . nem amolyan kártyapapirból csinált . . . egy trónörökös, aki uralkodni fog, ha addig meg nem buktatják a fenséges papáját.

— És hogy hivják?

— Axen gróf név alatt utazik . . .

— Ah! És mit keres itt ez az Axen gróf?

A márkiné válaszolni akart, de Pipiske nem engedett neki annyi időt.

— Azt senki se tudja biztosan . . . sokan azt mondják, hogy a hadgyakorlatokat akarja megtekinteni . . . mások meg, hogy gyakorolni akarja magát a franczia nyelvben, amit különben szebben és jobban beszél, mint mi valamennyien . . .

A vicomte, hogy valamit mondjon, közömbösen kérdezte:

— És milyen ember az a herczeg?

— Elragadtató, jelentette ki a márkiné.

Mire Pipiske élénken visszavágott:

— Az izlés dolga . . . három arasznyi, mint egy csizmaszár és fekete . . . de még milyen fekete; szegény Carnot hozzá képest hirtelenszőke volt. Csakhogy őt fenséges uramnak szólitják . . . tehát világos dolog, hogy elragadtató.

— Ugy szólitják, ahogy neki dukál, szakitotta félbe De Bray ur, aki közelegni látta a zivatart és elejét akarta venni a kezdődő vitának.

— Hisz ezt én is természetesnek tartom, — szólt Corysa, — magam is ugy szólitom, ha vele beszélek . . . csakhogy némely embernek ebben nagy gyönyörüsége telik, másoknak meg nem.

És egy oldalpillantást vetve az anyjára, hozzátette:

— Az alázatos tányérnyalást az én gyomrom nem veszi be.

A márkiné számos gyengéi közül az bántotta Corysát legjobban, hogy anyja az alárendeltek iránt ép oly rátartós gőggel viseltetett, mint amilyen mézes-mázos meghunyászkodást tanusitott a nagyokkal szemben. Néha megesett, hogy miután porig lesujtotta valamelyik cselédjét vagy holmi mesterembert az ő műveltségi és szellemi fölényével, melyet a leánya ugyan eléggé tiszteletlenül kétségbe vont, kétségbeesetten panaszkodott azon, hogy milyen rémitő azoknak a butasága, kiket egy Szarah Bernhardtól ellesett, megvető ajkbigyesztéssel »bérenczek«-nek nevezett.

Ilyenkor aztán Pipiske félig bosszusan, félig nevetve azt szokta mondani:

— Mama, ha ez az ember oly szellemi képességekkel volna megáldva, aminőket tőle követelsz, akkor valószinüleg nem volna inas, hanem államtitkár.

Corysa nagyon természetesnek találta, hogy kellő tiszteletet kell tanusitani királyi vérből való személyek iránt, ha a véletlen velük érintkezésbe hoz, hanem azt nem értette, hogy lehet annyira hajhászni az ő társaságukat. Gyülölte a társadalmi illem kényszerzubbonyát és csupán a magányt vagy a vele egyenranguak társaságát szerette.

Mióta Axen gróf Pont sur Sartheba érkezett, a márkiné uszott a boldogságban, mert neki jutott az a kitüntetés, hogy ő fensége tiszteletét tette nála. Aubières herczeg, aki ugyanis néhány évvel ezelőtt katonai attasé volt abban a kis országban, hol a főherczeg apja uralkodó fejedelem volt De Bray márki házát ajánlotta a trónörökös figyelmébe. És a márkiné, kinek Párisban sokat kellett lótnia-futnia, mig abban a szerencsében részesült, hogy egy-egy körülrajongott fenség közelébe férkőzhetett, aki még azután is édes keveset foglalkozott az ármányos márkinéval, most azt hitte, hogy a mennyország kapui nyilnak meg előtte, midőn felbontotta Aubières herczegnek

a férjéhez czimzett levelét, melyben a herczeg a trónörökös érkezését jelezte.

Most az egyszer Pont-sur-Sarthe legelőkelőbb szalonjai is messze hátramaradtak mögötte, mert Axen gróf a polgármesteren és a főkapitányon kivül nem ismert senkit Pont-sur-Sarthe-on. És a márkiné még legjobb barátnőjének, Bassignynénak is, aki egyre azt hajtotta, hogy mennyire szeretne a főherczeggel megismerkedni, könyörtelen kegyetlenséggel kijelentette, hogy végtelenül resteli, miként be nem mutathatja az ő jó barátait ő Fenségének, hanem ő Fensége határozottan vonakodik uj ismeretségek kötésétől.

Ő ugyanis nem akarta másokkal megosztani ezt a ritka, fenséges vendéget, kit a gondviselés a kezébe adott. Pont-sur-Sarthe nem volt hiján előkelő és főrangu hölgyeknek, és ezek közül akadt nem egy nagyon csinos asszonyka. Félő volt tehát, hogy ha a kis fenség egyszer be van mutatva a társaságnak, még hűtlen találna lenni az ő szalonjához.

Hanem maga a főherczeg adta meg az impulzust e vesztegzár végleges feloldására.

Egy este, midőn látogatóban volt De Brayéknél, a márkihoz fordulva, igy szólt:

— Kedves márki ur, arra kérném, szerezzen nekem, ha lehet, egy meghivót a Bartfleur kastélyban rendezendő bálhoz.

A márkiné felpattant:

— Bál? Micsoda bál?

— Valami bált rendeznek futtatás napján... a kaszinóban hallottam ma este, még nem biztos ugyan . . . hanem . . .

— De hogy rendezhetnének Bartfleurék bált futtatás napján, mikor mi is aznap adjuk a mi bálunkat! kiáltott föl a márkiné haragos fellobbanással.

Soha eddig bálról szó se volt. A márki és Pipiske meglepetten néztek össze, hanem a márkinét jelenlétük egy cseppet se hozta ki sodrából. Férjéhez fordulva, mosolygó arczczal folytatta:

— Ugy-e bár, mi már régóta megállapitottuk, hogy aznap lesz a mi bálunk; most senki se vághat elibénk.

Másnap reggel szét is küldte már a meghivókat. Igy legalább, ha ő maga adja azt a bált, mely közforgalomba hozza a féltve őrzött fenséget, hát legalább meglesz az az elégtétele, hogy ő mutatta őt be legelőször a társaságnak.

— Ha Pipiske nem ebédel szombaton Bart-

fleuréknél, szólalt meg a márki, félénken a nejéhez fordulva, levélben ki kell mentenie az elmaradását.

A márkiné metsző hangon kijelentette:

— Corysa igenis el fog menni.

— Még ha akarnék se mehetnék, magyarázta Pipiske nyugodtan, mert nincs ruhám.

— Micsoda? Nincs ruhád? Hát a pompadour-ruhád? Mit jelentsen ez . . .

— Azt jelenti, hogy én két évvel ezelőtt kaptam egy ugynevezett estélyi ruhát . . . apró virágu fehér mousselinből, az, amelyet te pompadour-ruhának kereszteltél . . .

— No és?

— No és . . . miután én azóta két fejjel nőttem, a ruhám pedig nem nőtt velem, most már ép térdig ér . . . igy van az, hogy nincs ruhám . . .

— Majd meghosszabbittatjuk . . .

— Már háromszor hosszabbittattuk meg, már nincs is rajta szegély.

— Hogy van az, hogy neked soha sincs ruhád? . . . Az hihetetlen, nincs egy ruhád se . . .

— De igen, van vagy négy ruhám.

— Az nem elég!

— Ej a manóba, pattant föl Pipiske bosszusan, abból az öt aranyból, amit havonkint kapok ruházatra — és amiből még kell, hogy keztyüre, czipőre, kalapra, lovagló ruhára is teljék . . . csak nem kivánhatod, hogy garmadaszámra legyenek ruháim.

De Bray ur közbevetette magát:

— Csináltass magadnak egy uj ruhát a saját izlésed szerint és küldd el nekem a számlát.

— Köszönöm szépen, papuskám. Akkor hát csináltatok magamnak egy egyszerü fehér ruhát a főherczeg báljára.

— Megtiltom, hogy a főherczeg báljának nevezd, rikácsolt a márkiné baljóslatu hangon.

Aztán rövid vártatva hozzátette:

— Tehát a dolog el van intézve, eljösz velünk Bartfleurékhez . . .

— Nem én . . . nem bizony . . . egy tapodtat se megyek, tiltakozott Pipiske.

De Bray egy pillanatig gondolkodott, aztán ujra megszólalt:

— Ez esetben hát személyesen lovagolsz ki Bartfleurékhez . . .

— Minek?

— És magad jelented be Bartfleurnének, hogy

legnagyobb sajnálatodra nem jöhetsz el szombaton, mert aznap De Launayékhoz vagy hivatalos . . . amiről nekem még nem volt tudomásom, mikor a te nevedben elfogadtam a meghivást.

— Helyes, válaszolt Pipiske nevetve, értettem . . . egy nagyot fogok füllenteni, aminek következtében az egész család, te meg Matild néni és Albert bácsi meg fogják egymást hazudtolni.

Aztán az asztaltól felkelve, hozzátette:

— Megengeded, hogy távozzam? Még át is kell öltözködnöm, és ha Bartfleurbe akarok menni és idejekorán vissza is akarok jönni, hogy az előadást el ne mulaszszam, akkor ugyancsak sietnem kell.

— Ma kivételesen megengedem, jelentette ki a márkiné méltóságteljesen, hogy ez egyszer reggeli végezte előtt távozzál az asztaltól, de ne hidd, hogy ezzel praecedens-esetet teremtettél . . .

— Ej ha . . . dörmögte Pipiske daczosan, — én nem bánom, akár itt is maradhatok asztalbontásig . . . én nem sokat törődöm se azzal, hogy Bartfleurékhez megyek, se azzal, hogy idejekorán itt legyek az előadáson . . . különben itthon is maradhatok . . . az öreg János is mehet egy levélkével . . . Tulajdonképen, kérdé elmosolyodva,

minek is mennék én személyesen? Nem látom be annak a szükségét . . .

És hirtelen elhatározással visszaült a helyére.

— Elmész, ha mondom, — parancsolta a márkiné, haragra lobbanva.

— Nem megyek én . . . Isten tudja, micsoda turpisság rejlik a mögött, hogy te engem akarsz küldeni hirmondónak . . .

Aztán pillanatnyi habozás után nyomatékosan tette hozzá:

— Bartfleurékhez!

A márki ujra békés uton akarta elintézni a dolgot.

— Persze, hogy elmész; el kell menned, Pipiske, ha a mama kivánja.

— Hm, köhintett Pipiske, apját figyelmeztetésül meglökve az alatt.

De már késő volt. A márkiné meghallotta azt a gyülölt szót: mama, amelynek az a furcsa tulajdonsága volt, hogy az ő becses személyére alkalmazva, kétségbeejtette őt. Dühösen förmedt rá a férjére:

— Valóban . . . te . . .

— Tra-ra-ra-ra, trillázott Pipiske, az egész skálát végigdudolva.

A márkiné feléje fordult:

— Pusztuljon innen . . . És tegye meg rögtön azt, amit parancsoltam . . . megértette?

— Igenis, megértettem, felelt Corysa, kétségbeejtő lassusággal hajtogatva össze az asztalkendőjét.

Kimenet haragosan szoritotta össze piczi, fehér fogacskáit és dühösen mormogta:

— Hej, csak az a herczeg ne volna olyan nagyon vén . . .

OSZK

II. FEJEZET.

Midőn Corysa Bartfleurék XIV. Lajos modorában gránitkőből és téglából épitett kastélyának udvarába fordult be, a földszint egyik ablakánál Bartfleur vicomtesset pillantotta meg, ki egy nagy asztal mellett ülve, befőttes üvegeket kötözgetett.

Munkája annyira igénybe vette egész figyelmét, hogy nem hallotta a lódobogást. Pipiskének először az volt a szándéka, hogy lóháton közeledik majd az ablakhoz és be se lépve a házba, ugy fogja elmondani a mondókáját, hanem aztán meggondolta, hogy tán ezzel mégis csak vét az udvariasság ellen; az istállók előtt leszállt tehát a lováról és megkérdezte az inastól, vajjon fogad-e a méltóságos asszony?

Bevezették őt a játékterembe és Pipiske ott várt jó hosszu ideig, melynek minden percze örökké-

valóságnak tetszett. Türelmetlenül sétált föl és alá a nagy, disztelen teremben, melynek rideg, sivár egyhanguságát egy virág, egy kép, egy csecsebecse se szakitotta meg és bosszusan dörmögte magában:

— Mi a manóba! Tán csak Bartfleur mámi nem akarja az összes befőttes üvegeit bekötözni, mielőtt a látogatásomat fogadná?

Végre ujra megjelent az inas, aki őt a billiard-szobába vezette volt és nagy sebbel-lobbal jelentette:

— Méltóztassék kérem tovább sétálni . . . én a parkban kerestem a méltóságos asszonyt, pedig ő a szalonban volt . . .

Corysa azt gondolta magában:

— Nem igaz — az éléskamrában volt . . , hanem valószinüleg nem tartja sikkesnek, hogy valaki azt megtudja.

És lassu léptekkel követve az előre siető inast, végighaladt a rideg és szomoru szobák hosszu során.

— Brr, gondolta magában Pipiske dideregve, derüsnek nem nagyon derüs ez a lakás . . . pater Ragon és Bartfleur mama nagyon csalódnak, ha azt hiszik, hogy nőül megyek Babszem Jankóhoz, mert

ugy látszik, hogy ők azt gondolják . . . pedig dehogy, dehogy . . . dehogy . . .

D'Aubières herczeg ugyanis, midőn Pont sur Sartheban letelepedett, azt kérdezte egyszer Márk bácsitól, a kis Bartfleurre mutatva, a ki egy báli estén az ajtó keretében állt:

— Ugyan kérem, kicsoda az a Babszem Jankó?

És azóta ráragadt ez a gúnynév.

Az inas bevezette Corysát egy kis szalonba, mely valamivel szebben és kényelmesebben volt bebutorozva, mint a kastély többi szobái.

A vicomtesse az ablaknál ült és ugy tett, mintha el volna mélyedve a »Gaulois« olvasásában. Hosszu, szikár termetén sárgapettyes gránátszin foulardruha omlott alá bő ránczokban és Corysa azt mondotta magában:

— Már most nem csodálom, hogy olyan sokáig váratott . . . Mikor az éléskamrában láttam, szürke ruha volt rajta, most meg a legnagyobb gálába vetette magát, az én tisztelètemre. Terringettét! Micsoda teketóriát csinálnak a kis Pipiskével, mióta a nagybácsi pénzt örökölt.

— Kedves gyermekem! kiáltott föl a vicomtesse, fölpattanva a helyéről, micsoda szerencsés

véletlen hozta önt ide hozzánk? . . . És milyen ennivalóan csinos magácska ebben a lovagló-ruhában . . .

— Csinos, mormogta Pipiske, meglepetten mérve végig hosszu, vékony karjait és egész sugár alakját, — no, azt még odahaza nem mondta nekem senki se, az bizonyos.

— Az ám, csinos és kedves . . . erősitette meg Bartfleurné és megrántva a szalon selyemhimzésü elfakult csengettyühuzóját, mézes szavakkal folytatta:

— Szegény Hugó vigasztalhatlan volna, ha egy ilyen kedves vendéget elszalasztana; a folyamparti ménest járja be épen — rögtön hazaszólittatom.

— Sohse tessék fáradni, — szólt Pipiske élénken, — rögtön távozom, mert négy órára otthon kell lennem, órám van . . .

Az inas megjelent a küszöbön.

— Szólitsa haza a vicomte urat!

— Azért jöttem csak, jelentette ki Corysa, hogy tudassam önnel, miként az édes anyám, midőn megigérte önnek, hogy én is eljövök szombaton, megfeledkezett arról, hogy én aznap De Launay néninél vagyok hivatalos.

— Mit mond, kedvesem? kiáltott föl Barfleurné kétségbeesett arczczal, nem, nem, az lehetetlen! . . . Mi nem nélkülözhetjük önt, majd ön azt a nénjével elintézi valahogyan . . . vagy majd megbeszélem én vele . . . az lesz a legjobb.

Pipiske nem válaszolt. Mosolyogva hallgatta a torony nagy harangjának csengését, melyet nagy garral kongattak, hogy a kastély fiatal urát hazaszólitsák és vidáman gondolta magában:

— Legalább egy negyedóra telik bele, mig ő a folyam partjáról ideér, . . . én meg tiz percz mulva már ungon-berken túl leszek.

— Kérem, kedves Corysám, esedezett a vicomtesse ujra, adjon legalább egy kis reményt; igérje meg, hogy talál majd valami utat-módot arra, hogy mégis eljöhessen . . . ön lesz az est lelke és disze.

— Én? szakitotta őt félbe Corysa bámulva, de hisz én egy kukkot se szólok, ha valahol nem jól érzem magamat . . .

— De hát mért ne érezné magát jól minálunk? kérdé Bartfleurné.

— Bocsánatot kérek, hebegte Pipiske, a füle tövéig elpirulva, most már megint valami ostobaságot fecsegtem . . . azt akartam mondani, hogy . . .

magam se tudom mért, de én sehol se érzem jól magamat, a hol nagyobb társaság gyül össze . . . mert . . . mert nincs egy csepp önbizalmam se, mindig attól félek, hogy valami bakot fogok lőni . . . hisz láthatta most is, hogy jogos az én félelmem.

— Oh, — arról szó sincs . . . ön nagyon aranyos . . . üde, őszinte és nyiltszivü gyermek . . .

— Oh, a mi azt illeti, nyiltszivü az vagyok . . .

Ezzel Pipiske felkelt és kijelentette:

— De most már mennem kell, mert otthonn várnak . . .

— No maradjon még egy kicsit . . . előbb fog velünk uzsonnázni.

— Köszönöm, nem lehet . . . már amugy is elkéstem.

Bartfleurné szintén felkelt és midőn Corysa, a kit ez a szokatlan tulzott udvariasság felette meglepett, arra kérte őt, hogy egy cseppet se zavartassa magát miatta, azt nyerte válaszul:

— De igen, kikisérem, akarom önt lóháton látni; a fiam azt mondja, hogy az isteni egy látvány.

— Lám! gondolta magában Pipiske — ezek mind egy húron pendülnek — nem tévedtem . . .

Abban a perczben, midőn az öreg János elővezette a paripákat, a fiatal Bartfleur lekendezve

rohant az udvarra és Pipiske feléje nyujtott jobbját megragadva, tiszteletteljes csókot lehellt rá. A fiatal lány, ki eddig még hozzá sem szokott az üdvözlés ilyetén módjához, majdnem a szemébe kaczagott, hanem aztán, midőn elgondolta, hogy mily máskép fogadták volna őt itt tizennégy nappal ezelőtt, mély undor töltötte el a lelkét.

Midőn Pipiske odalépett a telivér kanczához, a mely kedvencz paripája volt, a vicomte odaszökött és mindkét kezét egybefonva, odanyujtotta Pipiskének zsámolyul, hogy lóra segitse. Pipiske szánakozva mérte végig a nyápicz kis törpe emberkét, kinek fonalnyi gólyanyakán és szűkmellü papsajtnyi törzsén óriási fej terpeszkedett és gyanakvó pillantást vetve nádszálnál is vékonyabb karjaira, melyek szinte elvesztek a nagyon is angolos szabásu, nagy koczkáju, szürke öltöny bő ujjainak ránczaiban, fejcsóválva mondogatta magában:

— Ez bizonyosan leejt.

Azért tehát, hogy élét vegye a netán sértő visszautasitásnak, legnyájasabb mosolyával válaszolt, az öreg Jánosra mutatva, a ki a két paripát féken tartotta:

— Nem, köszönöm; hanem ha volna oly szives ide szólitani valakit, a ki a másik paripát fogná...

én ugyanis roppant ügyetlen vagyok . . . csak az öreg János segitségével tudok lóra ülni. Ha ön segitene föl, bizonyára lebuknék.

És minthogy Bartfleur nem tágitott, mosolyogva folytatta:

— Nem! Kérem, ne kivánja — ön nem is képzeli, milyen nehéz vagyok; akárcsak egy darab ólom.

Aztán piczi lábának hegyét az öreg János kezére támasztva, egy ruganyos szökéssel nyeregbe pattant és mélyen meghajtva magát Bartfleurék előtt, tovavágtatott, rhytmikusan himbálva hajlékony karcsu termetét a paripa ütemes léptei szerint.

Mihelyt a parkot elhagyták, Pipiske az erdőnek vette utját. Alig várta, hogy befordulhasson a kis fasürűségbe és kiszellőztesse lángoló haragtól égő agyát és szivét.

— Micsoda? Hát már ezentul egy nyugodt pillanatom se lesz többé? Még alig tizennégy napja, hogy D'Aubières herczeghez akarták kényszeriteni . . . most meg tán a fiatal Bartfleurt fogják akarni rámtukmálni.

De ez a gondolat nemcsak azért hozta forrongásba a vérét, mert uj küzdelmekre kellett készülnie, hanem mélyen sértette női önérzetét.

Aubières ur házassági ajánlata hizelgett neki és ámbár nem találta valami nagyon csábitónak, megtisztelve érezte magát általa és hálás volt érte; hanem ha Bartfleur ur kérte volna meg a kezét, ezt mély megaláztatásnak tekintette volna.

Először is jól tudta, hogy midőn ő még szegényebb volt a templom egérénél, az a Babszem Jankó soha nem tanusitott iránta több figyelmet, mint amennyivel egy jól nevelt fiatal ember tartozik egy vele egyenrangu leánynyal szemben, a kivel szüleinek házában gyakrabban érintkezik. Azon kivül pedig utálatosnak találta ezt a nyavalyás, nyomorék embert, hatalmas bajuszával és a tulságos lovaglástól ívalakuan meggörbült lőcslábával. Az ő szemében Aubières előrehaladtabb kora mellett is mindig csak a »délczeg nyulánk Aubières« maradt, mig ellenben Bartfleur vicomteot sohse hivta máskép, mint a »piczi Bartfleur«. Ezzel pedig minden meg van mondva. Egészséges, erős leány létére ösztönszerüleg ellenszenvet érzett minden beteges és nyomorék teremtés iránt.

És amint most paripáján tová ügetett a zöld pázsitos fasoron, mely a Pont sur Sarthei országutra vezetett, azon tünődött:

— Jaj, beh undoritó egy teremtés . . . ha

ez arra vetemednék egyszer, hogy megcsókoljon, mint ahogy tette azt a multkor D'Aubières herczeg, ugy felpofoznám, hogy csak ugy csattogna . . . az bizonyos. No, hanem kellemes kis história lesz: ebből megint . . . ha majd kikosarazom őt, az anyám nekem fog esni ujra . . . uram segits, ki fogja kaparni a szememet. Az ördög szánkázza meg azt a Páter Ragont, ő csinálta nekem ezt az egész galibát — nem hiába féltem én mindig a jezsuitáktól.

Az erdei ut egy kanyarulatánál elébe tünt a vakitó napsugárban uszó országut.

— Borzasztó, ebben a hőségben nyargaljam én végig ezt a napos utat egész hazáig, tünődött Pipiske. Nem én; megpróbálom; befordulok a vashámor melletti ösvényre, ilyenkor már nem lesz tán oly süketitő a gépek zakatolása; remélem, a paripám nem fog makacskodni . . .

És Pipiske megrántotta a gyeplőt, mire a paripa a völgykatlanból felhangzó búgó moraj hallatára fülét hegyezgetve, befordult a keskeny hegyi ösvényre, mely az erdőből a hámorok felé alámeredekült. Az ut legelső kanyarulatánál Pipiske egy lovast pillantott meg a nehány száz lábnyi mélységben elterülő völgyben, ki az erdő szélén pihenőt tartó munkásokkal beszélgetett.

— No lám, szólt oda Pipiske Jánosnak, az előadásról már lekéstem . . . a munkások uzsonnáznak már . . . tehát négy óra elmult . . . Aztán félig lehunyt szemekkel a völgybe lepislantva, kérdé:

— Nini, nem Axen gróf az?

— Igen, Corysa kisasszony, bizony ő az.

Az ut most egy nagyot kanyarodott, ugy hogy Corysa szem elől tévesztette a csoportot; hanem rövid vártatra egész tisztán megkülönböztette a főherczeg hangját, melynek kellemes, dallamos csengését ismerte.

— Igen, igy szólt a főherczeg, ez aztán egy derék programmbeszéd . . . ha én nekem volna itt voksom, egy pillanatig se haboznék; azt választanám, a ki ezt a nyilatkozatot irta.

Pipiske az ösvény utolsó kanyarulatához ért e perczben.

— Ah ön az, fensé . . .

Aztán hirtelen elhallgatott, mert az a sejtelem derengett benne, hogy a főherczeg itt aligha akarja, hogy ismerjék; mire a főherczeg egyetértő pillantással megköszönve a discretióját, vidáman válaszolt:

— Igen is kérem, én vagyok!

— Ejnye, fikomadtát, szólt a munkások egyike;

tetszik látni uraságod, ez a kisasszonyka is egészen az urnak a véleményén van.

— Miről van itt szó? kérdé Corysa.

— Hát arról, kérem alássan, hogy ez az ur is azt tartja, amit a kisasszony mindig prédikál nekünk, hogy ha ő volna a mi helyünkben, De Bray urra adná a voksát.

— Persze hogy arra, szólt Pipiske a legmelegebb meggyőződés hangján, hacsak azt nem akarják, hogy Bernay ur legyen a követjük . . .

— Nem a . . . az nem kell nekünk . . . nem biz a . . .

— No hát . . . azt meg nagyon jól tudják, hogy Charliet sehogy se fogják keresztülvinni.

— Igaz, igaz; hanem hát nekem szemet szúr, hogy De Bray ur vicomte . . . az nekem sehogy se teszik.

— Biz az neki se tetszik, szólt Pipiske, de ő nem tehet ám róla . . .

— Hát akkor miért biggyeszti oda a fölhivás alá, hogy vicomte De Bray.

— Miért? Hát azért, mert ugy hivják. Tán jobban szeretnék maguk, ha bujócskát játszana és becsapná magukat, vagy azt akarja talán, hogy másnak vallja magát, mint a minek született?

Aztán egy pillantást vetve a pázsiton szerte heverő palaczkok, kolbászok és sajtok étvágygerjesztő tarkaságára, hozzátette:

— Terringettét! hisz maguk királyi uzsonnát csapnak.

Az egyik munkás, egy fekete bozontos szakállu drabális ember, Axen grófra mutatva, megmagyarázta . . .

— Ez az ur fizet nekünk egy uzsonnát . . . nekünk erre nem telik . . .

Aztán bővebb felvilágositáskép hozzátette:

— Ez a borravaló, amiért a lovát tartottuk, mig ő a hámort körüljárta.

Az öreg János, kinek kipirult arczáról csak ugy csurgott az izzadtság, epedő pillantásokat vetett a csábitó palaczkokra. Corysa észrevette és odaszólott a munkások egyikéhez.

— Ugyan, kedves barátom, maga megkinálhatná ezt a szegény öreget egy pohár borral . . . nézze csak, milyen melege van.

A munkás gyorsan nyult egy teli palaczk után és szinte zavarodottan, azzal mentegetődzött:

— Csak azért nem kináltuk meg, mert nem mertük . . . az inasok rendesen . . . ha ott van mellettük az uraság . . .

— Ő nekem nem inasom, felelt Pipiske mosolyogva, ő a dadám; csak rajta, igyál, dada!

Az öreg János vigyorogva közeledett.

— Nem kosarazom ki, pajtás, szólt örömtől ragyogó szemekkel, biz Isten, nagyon megszomjaztam ebben a kutyamelegben. Hát a kisasszonyka nem szomjas?

— Ha tetszik egy pohár jó hideg ital . . . sohse szégyelje magát a kisasszony, jegyezte meg az a munkás, a ki teletöltötte János poharát.

— Nagyon szivesen, szólt Pipiske, a pohár után nyulva.

— Tessék csak várni egy perczig, mert mikor ilyen finom kisasszonyka iszik a poharunkból . . . ki kell, hogy öblitsem előbb.

Odasietett a kuthoz és miután ismételten kiöblitette a poharat, visszatért és udvariasan kérdezte:

— Bor vagy sör tetszik?

— Bort kérek.

Corysa fölemelte a poharát és csengő hangon köszöntötte fel őket:

— Mindnyájuk egészségére!

A munkások mindegyszálig felugrottak.

— Inkább ennek az urnak az egészségére kel-

lene koczintanunk, jegyezte meg az egyik munkás, Axen grófra mutatva.

— Én meg azt inditványozom, hogy igyunk a jelöltjük egészségére.

— Helyes, szólta el magát Corysa meggondolatlanul, igyunk Márk bácsi egészségére.

A munkások egyike erre azt kérdezte:

— Kisasszony tehát De Bray urnak a testvérhuga?

— Igen, vallotta be Pipiske, egy pillantást vetve a főherczegre, a ki kaczagott a fiatal leány szeleburdi szórakozottságán:

A munkás ujra megszólalt!

— Oh mi nagyon jól ismerjük a kisasszonykát — csak nem tudtuk a nevét . . . Hát még a gyerekek — azok a mi iskolás-gyerekeink lenn a városban, azok egytől egyig mind ismerik . . .

Aztán Axen grófhoz fordulva, folytatta:

— Mert tetszik tudni, a kisasszonyka mindig osztogatja nekik marokszámra a krajczárokat, ha arra lovagol . . . karácsonyra meg nagy ládaszámra hozatott nekik mindenféle gyerekjátékot . . . hja kérem, ha a gazdag emberek mind olyanok volnának, mint a kisasszony meg mint uraságod, akkor jobb dolga volna az ilyen magunk-

forma szegény embernek; hanem hát, megkövetem alássan, vannak olyanok, a kik nem akarják látni, hogy van a világon sok baj és nyomoruság; ismerek én, kérem olyanokat, akárhányat.

— Én is, szólta el magát Pipiske önkénytelenül, mert eszébe jutott az anyja.

Aztán Axen grófhoz fordulva, kérdezte:

— Az ön utja is Pont sur Sartheba vezet fensé . . . Axen ur?

— Igen; megengedi, hogy egy darabig elkisérjem?

— Oh kérem, szivesen! És Pipiske rögtön azt inditványozta:

— Csakhogy jobb volna, ha ujra az erdő felé vennők utunkat, mert az országut nagyon köves és hepehupás.

Amint Axen gróffal együtt az erdei ösvény sürüjébe tüntek el Corysa hallotta, hogy a munkás emberek közül az egyik azt magyarázgatta a társainak:

— Én azt hiszem, pajtások, hogy ebből a két fiatalból valamikor egy pár lesz.

Pipiske nevetve fordult a herczeghez.

— Hallotta fenséges uram? Rólunk van szó.

A főherczeg udvariasan hajtotta meg magát.

— Sajnálom, hogy csalódnak.

— Sajnálja? Mégis szép dolog az az udvariasság! Mondhatom én jól festenék, mint fejedelemasszony . . . ugy-e bár? Uram Istenem . . . szeretném tudni, mit csinálna ön velem?

Aztán egy percz mulva hozzátette:

— Hát még én önnel?

A herczeg elnevette magát.

— Hány éves ön, kisasszony?

— Májusban multam tizenhat esztendős És ön fenséges uram?

— Én egy hónap mulva huszonnégy éves leszek . . .

Aztán egyszerre gondolkodóba esett és habozva kérdé:

— Mondja kérem, megengedi azt önnek a márkiné, hogy fiatal emberek kiséretében kilovagoljon?

— Dehogy engedi meg.

— Akkor hát . . .

— De hát önnel . . . ön fejedelem . . . egy fejedelem az nem fiatal ember, az nem számit.

Aztán elpirulva hebegte:

— Azaz hát . . . azt akarom mondani, hogy . . . hogy egy fejedelem sokkal magasabban

áll, sem hogy őt a fiatal emberek közé lehetne számitani.

És gyorsan más tárgyra terelve a beszélgetést, kérdé:

— Mondja csak Fenséged, nem fél ön attól, hogy önt kiutasitják Francziaországból, ha ön itt idegen létére a politikába beleavatkozik, még pedig ellenzéki politikát űz?

— Oh az én ellenzéki politikai korteskedésem nagyon ártatlan természetü. Azt mondom a munkásoknak, hogy ha én volnék az ő helyükben, hát De Bray urra szavaznék; ennyi az egész.

— Mindegy. Mégis csak ajánlatos volna, ha jobban vigyázna magára. Szeretném, ha Aubières herczeg itt volna, hogy megmondhatná önnek, mit szabad tennie és mit nem. Mert ön még nagyon tapasztalatlannak látszik ezekben a dolgokban.

— Ön tehát érdeklődik irántam? kérdé a főherczeg teli torokkal nevetve.

— Hát ahogy veszszük, érdeklődöm is . . . nem is . . .

— Az is több mint semmi. . . . Lám, hogy tévedhet az ember. Én esküdni mertem volna rá — pedig hát én nekem az ilyenekben meglehetős jó szimatom van — hogy ön nemcsak egy cseppet se

érdeklődik irántam, hanem határozottan ellenszenvvel viseltetik irántam.

— Ugy is volt! kiáltott föl Corysa egész őszintén — igen, igen — egész mostanáig ki nem állhattam; hanem az imént egyszerre azt a benyomást tette rám, mintha nagyon jó fiu volna . . .

— Tehát jó barátok vagyunk.

— Igen.

Aztán mintegy helyreigazitásképp ismételte:

— Igenis, fenséges uram. Bocsánatot kérek, én nagyon tiszteletlenül szólitom meg.

— Dehogy!

— De igen, tudom. Nem szólitom elég gyakran fenséges uramnak, mint a hogy illenék.

— Sohse törődjék azzal . . . És most, hogy jó barátok lettünk, nem volna oly kegyes nekem megmondani, hogy miért nem voltunk eddig is jó barátok? Már legalább a mi önt illeti, mert én nekem nem volt ön ellen soha semmi kifogásom.

— Oh igen megmondom, kész örömmel . . . hát tudja kérem — először azon kezdem, hogy különben sem nagyon szeretem az idegenajkuakat... meg aztán utálom a protestánsokat . . . és minthogy ön idegen is, protestáns is, hát könnyen érthető.

– Értem, értem; de most hadd halljam, mi kifogása van önnek az idegenajkuak ellen . . .

— Semmi, csak az, hogy nem francziák.

— Hát a protestánsok ellen?

— Azok ellen már sok kifogásom van. Kétszinüek; intrikusok, álszenteskedők, vastagnyakuak, aztán meg olyan sóhajos szomoru fűzfák, persze tisztelet a kivételeknek!

— Melyekhez természetesen engem számit első sorban.

Pipiske elnevette magát.

— Nem csak önt, másokat is; hanem most a protestánsokról amugy általánosságban véve beszélek . . . még pedig a francziaországi protestánsokról, értsen meg jól . . . mert én csak ezeket ismerem.

— Én meg tudja mit gondoltam látva azt, hogy ön milyen ellenszenvvel viseltetik ellenem? Isten bizony azt hittem, hogy kémnek tart.

— Oh, fenséges uram! Azt már nem! Dehogy! Egyáltalán, hogy őszinte legyek, én nem is nagyon hiszek a kémekben . . . legtöbbször ott is kémet szimatolnak, a hol nincs . . . Ugy hiszem, azzal is ugy vagyunk, mint a veszett kutyákkal, a miket a csendőrök lelőnek, hogy a kitüzött jutal-

mat megkapják, . . . pedig hát a szegény párák dehogy veszettek . . . olyan egészségesek mint a makk.

Aztán visszaterelve a beszélgetést őt érdeklő dolgokra, hozzátette:

— Hanem akárhogy is áll a dolog . . . az egyszer igazán nagyon szép öntől, hogy a nagybátyám érdekében korteskedik.

— Oh, köszönetet se érdemel, igazán nem, egész véletlenül történt . . . Ugy állt a dolog, hogy mialatt én a hámorokat körüljártam, az egyik munkás fogta a lovam kantárát. Minthogy biztosan nem tudtam, hogy melyik fogta, aztán attól is féltem, hogy ha ugy találomra az egyiknek adok egy nagy pénzt, hát még össze is találnak verekedni rajta, egyet gondoltam; befordultam az utszéli korcsmába és hozattam nekik egy kis uzsonnát . . . erre ők megkináltak engem is és borozgatás közben szóba jöttek a képviselőjelöltek, a kiknek a fölhivása minden utczasarkon olvasható . . . A mint látja, az én korteskedésem nagyon keveset nyom a latban.

— Dehogy is, sokat fog használni. Majd meglátja, hogy Márk bácsi milyen aranyos ember. Most, hogy ő visszajött, biztos vagyok benne, hogy ön nem fog nálunk olyan szörnyen unatkozni.

— De kérem, tiltakozott a herczeg . . . én önöknél soha se . . .

Pipiske félbeszakitotta:

— No — no! ne beszéljen! Velem csak nem fogja elhitetni, hogy nálunk nem unatkozott . . . De mondja csak, fenséges uram, hogy van az, hogy önnek az én nagybátyám szoczialista, hitvallása nem szur szemet? Mert ugy látszik, hogy ez a fölhivás tüntetően szoczialista.

— Én magam is szoczialista vagyok.

— Ne mondja! kiáltott föl Pipiske meglepetten. No, csak ki ne kottyantsa ezt Pont sur Sartheban, mert az rossz vért szülne itt . . . Ugy tehát ön szoczialista, fenséges uram? De mondja kérem, nem fogja ez utját állani a trónrakerülésének?

— Remélem, hogy nem; de ha igen, hát akkor lemondok a trónörökösödésről. Az könnyen megy nálam, van nekem hat testvérem. Hát ön, Corysa kisasszony, ön is kortes körutat tett, mikor volt szerencsém önnel találkozni?

— Nem a, Bartfleuréknél volt egy kis dolgom.

— Ah Bartfleur — ugyebár az a sovány kis fiatal ember?

— Soványnak bizony elég sovány.

— A ki mindig olyan angolosan öltözködik.

— Már ugy Pont sur Sarthei angolossággal. Igen.

— A ki egy igen szép kastély tulajdonosa.

— A kastély elég szép, de nem az övé, hanem az anyjáé.

— Kedves asszony az anyja?

— De fenét! Ép ellenkezőleg. Egy nagy szikár, affektált vén asszony, a ki csupa csont és bőr és mindig olyan méltóságteljesen lépked, mintha nyársat nyelt volna és olyan szomoru arczot vág mindig, mintha tudj' Isten micsoda szerencsétlenség érte volna — Én, ha beszélek vele, mindig »Szomoru Szentnek« szeretném szólitani. A kicsikét pedig, a fiát, azt ugy csufolják erre minálunk, hogy »Babszem Jankó«.

Minthogy Axen grófot ez a nem ép hizelgő leirás mosolyogra deritette, Pipiske önigazolásul hozzátette :

— Ne tartson ám engem valami gonosz nyelvü vagy rosszindulatu pletykázónak . . . hanem hiába, ezeket a Barfleuréket nem szivelhetem.

— Csak ketten vannak, anyja és fiu?

— Csak? Édes Istenem, talán nem is elég? Mikor még kettő is sok.

— Valószinüleg lesz alkalmam velük találkozni azon a bálon, melyet az ön kedves anyja a lóverseny napján rendez.

— Persze, hogy fog velük találkozni . . . de hát miért érdeklődik ön irántuk?

— Kiváncsiságból. Szeretném közelebbről tanulmányozni a vidéki társadalmi életet . . . miután a párizsi társaságot meglehetős jól ismerem már.

— No, fog ön itt csudadolgokat tapasztalni . . . ha tudná, hogy ez a kisvárosi társaság milyen kicsinyes, milyen pletykás, milyen szükkeblü. Ön, a ki olyan magasan áll mindezek felett . . .

— Dehogy állok én magasan felette . . .

— Vagy hát mondjuk ugy, ön, a ki kivül áll mindezeken . . . Különben fenséges uram, mégis jobb lesz, ha nem mondja el senkinek, hogy mi ketten egyes-egyedül kószáltunk itt az erdőben.

— Ah, mégis fél a gonosz nyelvek pletykáitól!

— Nem — azokkal én édes keveset törődöm, hanem attól félek, hogy a mama kikaparja a szememet, ha megtudja.

— Mit tegyek hát?

— Ne beszéljen róla. Én se szólok egy szót se, hacsak nem kérdik, és minthogy nem fognak kérdezni . . .

— Igaz, nem nagyon valószinű, hogy valaki neszét venné a mai találkánknak.

— Ha pedig történetesen mégis kitudódik, akkor bevalljuk.

— Ugy van! Bevalljuk.

— Kezet rá. És most bucsut kell vennünk, mielőtt kijutnánk az országutra. Ismételten bocsánatot kérek, ha az udvari illem ellen vétettem, fenséges uram!

Aztán pajkos nevetéssel tette hozzá:

— És maradok Fenséged legalázatosabb szolgája.

A fiatal főherczeg lovagiasan emelte meg a kalapját és mélyen meghajtva magát, nevetve viszonozta Pipiske köszönését.

— Legalázatosabb szolgája; további kegyeibe ajánlom magamat, Pipiske kisasszony.

III. FEJEZET.

A következő héten Pipiske egy tapodtat se tehetett anélkül, hogy a kis Bartfleur lépten-nyomon ott ne lábatlankodott volna körülötte. Többször látogatott el De Brayékhez is, azon ürügy alatt, hogy anyja megbizásából jött és egy szép napon Corysa ebéd idején a szalonba lépve, ott találta őt De Bray asszony jobbján, az asztalnál ülve. Hat óra felé látta volt ugyan a vicomte könnyü hintaját az udvarra befordulni, hanem azt hitte, hogy a kelletlen vendég már régen távozott és meglepetten bámult rá.

— Bartfleur ur olyan szives volt és elfogadta az én meghivásomat, hogy a mi kedves vendégünk lesz vacsorára — szólt a márkiné derüs jókedvvel — majd este kocsin fogjuk őt hazakisérni.

De Brayék ugyanis a meleg nyári napokon naponta kikocsikáztak ebéd után és e sétakocsi-

zások alkalmával elvitték Pipiskét is, a kinek ez a sétakocsizás nagy terhére volt.

Szüleivel szemben ülve a nagy diszhintóban, szegényke nem mert se megmoczczanni, se kaczagni, hanem unott arczczal és mozdulatlanul bámult maga elé, mint tette rendesen a márkiné jelenlétében, abbeli félelmében, hogy a következő pillanat a szokott heves jelenetek egyikét szülheti.

Midőn De Bray vicomte a szobába lépett, az ő vonásain is oly kellemetlen meglepetés tükröződött a fiatal Bartfleur láttára, hogy Corysa elnevette mgát.

És mikor anyja a kis Bartfleur karján átment az ebédlőbe, Pipiske halkan odasugta Márk bácsinak, akinek az arczán meglátszott a bosszuság:

— Ezt nem vártad — mit?

Márk ugy tett, mintha észre se venné bátyjának aggódva rászegzett tekintetét és mogorván kérdezte:

— Tehát Babszem Jankó most benfentes nálunk?

— Még nem, de azon van, hogy ugy legyen — felelt Pipiske nevetve.

Márk hirtelen megállott.

— Mit akarsz ezzel mondani? — kérdé kemény hangon.

De Bray ur halkan kérlelte mindkettőjüket, előre tuszkolva őket:

— Gyertek már, gyerekek, gyertek, kerüljetek már beljebb.

— Nos, — szólalt meg a márkiné csípős hangon, a kis Bartfleurre mutatva, aki mozdulatlanul mint a czövek állt meg a számára kijelölt helyen — mért nem jöttök? Bartfleur ur addig le nem akar ülni, hanem benneteket vár.

Az ebéd kezdete óta a vicomte, aki Corysával szemben ült, átszellemült, rajongó szemekkel merőn bámult Pipiskére. A kicsike, nagy mérvben rövidlátó lévén, észre se vette ezt a néma hódolatot, hanem De Bray Márknak annál jobban feltünt ez a tettetett elragadtatás, a mely vérig bosszantotta. Végre ideges bosszusága oly mérveket öltött, hogy lelkiállapota az arczán is tükröződött, mire Pipiske aki közelből igen élesen látott, meglepetten kérdé:

— Márk bácsi, mi lelt téged ma este? olyan savanyu arczot vágsz.

Márk mogorván válaszolt:

— Semmi, — azaz igen, — migrainem van.

Hanem ez a migraine nem akadályozta abban, hogy e pillanattól fogva oly élénk és szüntelen beszédbe ne eredjen hugocskájával, hogy a kicsike

el nem fordithatta tőle egy pillanatra se a fejecskéjét.

A márkinét Corysa e magaviselete, melyet ő védenczével szemben illetlennek tartott, felette bántotta és ő több izben kisérlette meg, de hiába, hogy Corysát belevonja az általános társalgásba. Látva azt, hogy diplomatai ügyességével nem tud czélt érni, arra határozta magát, hogy ajtóstól ront be a házba.

— Corysa, te igazán illetlenül viseled magadat; olyan lármásan fecsegsz és kaczagsz, hogy az ember a saját szavát se hallja.

A kicsike erre félbeszakitotta a megkezdett mondatot és egy kukkot se szólt többé.

— Ezzel nem azt mondtam, hogy egyáltalán egy szót se szólj — szólalt meg a márkiné ujra — sőt kivánom, hogy Bartfleur urnak válaszolj, a ki épen azt mondja...

Pipiske leközelező udvariasság hangján szeliden válaszolt:

— Bartfleur ur mindig csak vadászatról és futtatásokról beszél — és minthogy ezekhez a dolgokhoz amugy se értek és azonfelül meg utálok is minden ilyen fajta sportot...

— Miről szeret hát beszélni, kisasszony? — tudakozódott a kis Bartfleur készségesen.

— Semmiről, — felelt Pipiske ugyanoly illedelmes és szerény hangon, mint előbb — legjobban szeretek hallgatni . . .

— Azt senki se mondta volna az imént — jegyezte meg a márkiné csipősen.

— Igaz, nagyon is lármás voltam . . . bocsáss meg — szólt Corysa bünbánó arczczal.

És a tányérára szegezve a szemét, az ebéd tartama alatt szóra se nyitotta többé az ajkát.

Miután a tekeszobában betöltötte volt az urak számára a kávét, Pipiske kiült a terrászra és kényelmesen kinyujtózkodva a bambusznádból font hintaszékben, a napvilágos égen halványan felgyuló csillagokba bámult.

Néma merengéséből az anyja szava verte föl, ki kalappal a fején közeledett feléje.

— Micsoda, te még nem vagy utra kész? — A kocsi már a kapu előtt áll . . . Micsoda hanyagság . . . micsoda közömbösség!

— Se baj — szólt a kicsike, meg se moczczanva — csak menjetek, mire majd visszajöttök egyért vagy másért, a mit itthon felejtettél, akkorára készen leszek.

Márk bácsi hahotára fakadt és De Bray ur elfordult, hogy elrejtse az önkénytelenül ajkai körül

játszó mosolyt. A márkiné arcza ibolyaszinüvé kékült dühében és fenyegető hangon kérdezte Pipiskétől:

— Mit mondtál?

Pipiske egész higgadtan ismétlé:

— Azt mondtam, hogy minden este visszafordultok valamiért, amit itthon felejtettél és . . .

Aztán halkabban tette hozzá:

— Ma este pedig nem egyszer, hanem többször lesz rá eset . . .

Ez világos czélzás volt anyja egy nevetséges gyengéjére, olyan egy gyengéjére, melyről a márkiné azt hitte, hogy senki se sejti, mert szentül meg volt győződve saját énjének szellemi fölényéről.

A márkiné ugyanis rajongott a szemetszuró fényüzésért, a csillogó pompáért, szóval mindenért, a mi káprázтat, ami, az ő véleménye szerint, irigységet kelt és a nagy tömegnek imponál.

Ennélfogva házassága első napja óta addig kunyorált a férjének, mig arra birta, hogy az ő kedveért tuladott eddigi csinos és izléses hintóin és libériáin és azoknak tetszésszerinti megválasztását a márkinéra bizta.

Az uj landau, egy élénk biborszinü talapzaton nyugvó türkiszkék rikitó alkotmány, melynek ajtaján

a család domborművű czimere hivalkodott, egy cseppet se illett be mindennapi használatra való kocsinak. Hanem a márkiné csak akkor érezte magát boldognak, ha abban a mutatós hintóban járta be Pont sur Sarthe városát szegtől-végre. Ezért kényszeritette ő Corysát e sétakocsizásokban való részvételre, melyek a szegény gyermeket felette untatták. Ha Corysa ugyanis nem volt velük, a victoriát kellett befogatni, mely korántsem keltett oly nagy feltünést. Valahányszor De Brayné előkelő hanyagsággal visszadőlve a rikitó landau selyem párnáiba, czimerektől, lemezektől, lánczocskáktól és diszitményektől csillogó lószerszámuk csengő-bongó csilingelése közepett végighajtathatott a Palota-téren uzsonna idején vagy estebéd után, boldogsága csordultig volt.

Hatkor és nyolczkor a járda szélességét felében elfoglaló kávéházak és vendéglők asztalai körül csak ugy hemzsegtek a vendégek. A város előkelő fiatalsága és a katonatisztek találkát adtak egymásnak a divatos vendéglők vagy kávéházak valamelyikében. És De Brayné a helyett, hogy a városból kivezető, macadammal simára kövezett, de kissé elhagyatott mellékutczán hajtatott volna ki a városból, határozott utasitást adott a kocsisnak, hogy a

főtéren menjen végig, mely apró, hegyesen kiálló, csúszós kövekkel hepehupásan ki volt rakva.

Midőn aztán a kocsi végre valamelyik távolabb eső utczába befordult, mely kivezetett az előszeretettel bejárt városrészből, a márkiné rendesen összerezzent és »hazahajtatott«. Pipiske már nagyon jól ösmerte azt a megszokott felkiáltást:

— Jaj Istenem, otthon hagytam megint az ernyőmet ... vagy: jaj a kabátom! vagy: jaj a zsebkendőm, vagy »jaj a karmantyum«, aminek révén aztán másodszor meg harmadszor sétáltatta el a landaut az ő kedvencz kávéházai mellett.

Pipiske mondhatlanul gyülölte e közszemlére való tétetést és valahányszor megpillantotta a kocsi felé fordult kiváncsi arczokat és hallotta a kardcsörgetést és sarkantyupengést, mely a helyükről udvariasan felpattanó katonatisztek szalutálását kisérte, mindig szégyenkezve sütötte le a szemét és azt gondolta magában:

— Na, képzelem, hogy nevetnek ezek az emberek a markukba ... hogy gúnyolódnak rajtunk a hátunk mögött.

De Bray ur és Márk bácsi szintén észrevették a márkiné ez ártatlan furfangját, amelyet a kocsis és a cselédség »hamis indulás«-nak gúnyolt, de

ámbár átláttak a szitán, ez irányban tett megfigyeléseiket sohse közölték egymással, miért is egész váratlanul lepte meg őket Pipiske kotnyeles válasza.

A márkiné odalépett a leányához és oly közel hajolva feléje, hogy összeszoritott ajkai Pipiske feldúzott fitos orrocskáját majdnem megérintették, fakóra halványult arczczal, dühtől hörgő hangon sziszszente :

— Miért fordulnánk vissza ma este több mint egyszer . . . mit?

— Hát csak azért — válaszolt Corysa, miután meggyőződött arról, hogy a kis Bartfleur, a ki a szalon másik végében a kalapját látszott keresni, nem hallhatja meg — mert ma este Babszem Jankóval lehet parádézni a publikum előtt.

Hanem amint ezt kimondta, rögtön eszébe villant, hogy neki most mindjárt végig fog kelleni kocsikázni az egész világ szemeláttára a kis vicomte oldalán, abban a förtelmes hupikék landauban. Pont sur Sartheban több se kellett, hogy valakinek eljegyzési hire járjon szájról-szájra; ezt pedig Corysa minden áron ki akarta kerülni. Eddig sohse jutott volna arra a gondolatra, hogy a saját igénytelen személyének valami fontosságot tulajdonitson. A saját szemében ő még mindig a kis Pipiske, a bohó gyer-

mek volt, akit senki komolyan számba nem vesz. Hanem Aubières ur házassági ajánlata és Ragon abbé példálódzásai egyszerre arra a tudatra ébresztették, hogy ő már most fiatal leány, akit az egyik férfi igazán szeret és akinek irányában a másiknak védencze szerelmet kezd szinlelni.

Egy heves jelenetet kikerülendő, gyorsan hozzátette :

— Különben ne törődj te velem . . . én nem megyek veletek . . . fáradt vagyok . . .

— Az nem igaz . . . te sohse vagy fáradt . . .

— Legyen ; ez ürügy volt csupán ; tehát minden kifogást mellőzve, nem megyek el ma este.

— De eljössz !

— Engedd meg kérlek, hogy itthon maradhassak.

— Vedd a kalapodat . . .

És minthogy Pipiske meg se mozdult, durván csuklón ragadta mindkét kezét.

A kicsike kirántotta magát és anyja vasfogóként belemarkoló ujjait lerázva, szeliden jegyezte meg :

— Kérlek, mama, ez nevetséges, idegenek előtt ilyen családi jeleneteket rögtönözni.

A márkiné Bartfleurhoz fordult és dühtől

eltorzult arcza egy szempillantás alatt nyájas mosolyra derült.

— Oh, Bartfleur ur majdnem a házunkhoz tartozik . . .

— Lehet, — felelt Pipiske, tőle telhetőleg tisztázni kívánva a helyzetet — de nem tartozik ám a családhoz és leggyakrabban idézett kedvencz szójárásod az, hogy az ember a szennyesét nem mossa . . .

— Elég! Elég! Hallgass!

Rövid szünet után, mialatt a márki és Babszem Jankó, karjukra vetett felöltőjükkel és sétabottal a kezükben, várták a jelt az indulásra, a márkiné a leggyöngédebb anyai szeretet hangján szólalt meg ujra:

— Csak azért követelem, hogy velünk jőjj, mert nem tartom illendőnek, hogy magad maradj idehaza . . .

— Máskor is magam maradok itthon . . . és különben nem vagyok egyedül, mert Márk bácsi is idehaza van.

— Hanem Márk bácsi valószinüleg elmegy.

Márk erre röviden csak ennyit mondott:

— Kedves sógornő, ön tudja nagyon jól, hogy én este sohse szoktam elmenni hazulról.

— Tehát önre bizom Corysát.

Márk bácsi bosszusan vállat vonva, nyersen válaszolt:

— Biztos lehet benne, hogy gondját fogom viselni; fogok rá ügyelni, hogy be ne piszkitsa a ruhácskáját és ne játszszék gyufákkal.

És minthogy a kis Bartfleur Corysának gépiesen feléje nyujtott jobbja fölé hajolva, kelleténél kissé hoszabb csókot nyomott rá, karon fogta Pipiskét és megpergetve őt mint az orsót, odaszólt neki:

— Gyere Pipiske, menjünk.

Midőn szemben ültek egymással, Corysa vidáman szólalt meg:

— No hiszen, keservesen szolgáltam meg ma esti szabadságomért . . . pedig hát ma este nem volt rám szüksége, hisz volt egy harmadik, akinek kedvéért a landaut kellett befogatni.

Aztán, midőn észrevette, hogy a bácsi a lámpát közelebb tolja és kibontja a hirlapok keresztkötéseit, ujra megszólalt:

— Márk bácsi, ha van valami dolgod, miattam ne háborgattasd magadat; ne gondold, hogy köteles vagy velem maradni.

— Ugyanazt akartam én neked mondani.

— Nekem? Nekem az mindegy, akár itt dol-

gozom a himzésemen, akár másutt... hanem te rendesen, ha apáék elmennek, dolgozni szoktál a szobádban.

Márk bácsi nevetve válaszolt:

— Csakhogy máskor nem kötötték ugy a lelkemre, hogy vigyázzak rád, mint ép ma este...

Corysa melléje ült és belefogott egy rég megkezdett selyemhimzésbe, mely antik minták után rajzolt bizarr alaku állatokat és virágokat ábrázolt.

Néhány percz mulva Márk felpillantott az előtte kitárt ujságból és szeme fürkészőn siklott végig Pipiske göndörfürtü fejecskéjén, mely figyelmesen hajolt a megkezdett munka fölé.

— Pipiske, — kérdé egyszerre — midőn ebéd előtt azt kérdeztem tőled, arra a kis fenegyerekre vonatkozólag, hogy: Már ez most a családhoz tartozik? te azt mondtad: még nem, de azon van...

— Igen — felelt Pipiske, szintén feltekintve.

— Nos, — folytatta Márk habozva — nem értettem, mit akartál ezzel mondani.

— Mit akartam ezzel mondani? Hogy Babszem Jankó szeretne engem nőül venni.

A vicomte felpattant ültéből:

— Sejtettem én ilyesmit! Csakhogy nem... még se hihettem... én, én... és te ezt olyan nyugodtan mondod!.. Nőül venni? Tége-

det? Ez a nyomorék, ez a korcsszülött — de hisz ez förtelmesség, ez őrültség volna!

— Egész nyugodt lehetsz — nem is fog engem nőül venni — válaszolt Pipiske nevetve.

— Ne is jusson eszedbe — mormogta Márk megnyugtatva.

Pipiske szeretetteljes pillantást vetett rá.

— Te igazán nagyon jó vagy, Márk bácsi!... Milyen szép tőled, hogy igy érdeklődöl irántam...

Egy perczig elhallgatott, aztán ujra megszólalt:

— Pedig hát tulajdonképen te vagy az oka, hogy nőül akar venni...

— Én?

— Igen, te! Mióta kitudódott, hogy te örököltél, azt a hirt terjesztik, hogy én nagyon gazdag leszek, hogy nagy hozományt fogsz adni, meg hogy rám fogod hagyni egész vagyonodat...

— Az igaz!

— Hát a gyerekeid?

— A gyerekeim? Hol vannak nekem gyerekeim?

— Nem most, hanem majd ha megnősülsz.

— Én nem fogok megnősülni, Pipiském; nagyon félek attól, hogy olyan feleségre találnék akadni, mint a milyen...

Azt akarta mondani: »mint a milyen a te anyád«, hanem idejekorán észrevette magát és rövid akadozás után folytatta:

— Mint amilyeneket ismerek . . . nem — nem . . . nekem nincs bizalmam a nőkbe, már én holtomig agglegény maradok.

— Annál jobb . . . akkor . . . ha tehát akarod . . .

— Mit ha akarok?

— Hozzád jövök el lakni és én fogom vezetni a háztartásodat . . . mert látod, nekem sincs egy csepp kedvem sem férjhez menni . . . hanem azért, mihelyt huszonegy éves leszek, egy pillanatig se maradok tovább idehaza.

Márk meglepett arczát látva, folytatta:

— Nem én, egy perczig se . . . ámbár sajnálom itthagyni szegény jó apát, akinek bizonyára nagyon fogok hiányozni . . . Hanem viszont tudom, hogy ha én nem leszek többé a háznál, ő is meg fog szabadulni sok mindenféle bajtól és kellemetlenségtől . . . de azért mégis nehezen fogja nélkülözni az ő kis szeleburdi Pipiskéjét.

A vicomte első meglepetéséből magához térve, csodálkozva kérdé:

— Te azt mondod, hogy elmész hazulról . . . hát hová mennél, kérlek?

— Mindig azt tettem fel magamban, hogy arra kérem majd Matild nénit és Albert bácsit, vegyenek vissza magukhoz — hanem ha te akarnál magadhoz venni . . . te . . . akkor olyan boldog volnék — nagyon boldog! . . Mert téged nagyon szeretlek . . . te nem is tudod, milyen nagyon . . . még jobban szeretlek mint a papát . . . azt tán rosszul teszem, de nem tehetek róla . . .

Igaz bensőséggel és kimondhatatlan gyöngédséggel feléje hajolva, túláradó szeretettől remegő hangon folytatta:

— Imádlak téged, Márk bácsi.

De Bray vicomte holthalványra sápadt és hátrább tolva a székét, alig hallhatóan suttogta:

— Nem érdemlem ám az imádást, Pipiském.

— De bizony érdemled.

— Te férjhez fogsz menni és a helyett, hogy a te vén morgós bácsid háztartását vezetnéd, lesz magadnak is egy egész sereg szőkefürtös angyalkád, akik majd sivalkodnak és hanczuroznak . . . azok majd busásan kárpótolnak Gribouilleért, meg az öreg Jánosért.

Pipiske komoly arczczal válaszolt:

— Hát tudod mit? Akarod, hogy bevalljam neked őszintén, amit gondolok? — Én biztos vagyok

benne, hogy nem fogok férjhez menni . . . Igen, igen, egészen biztos vagyok benne; nem tudom azt neked úgy megmondani, hogy mit érzek a szivem mélyén; hanem én nekem senkise tetszik, nem tudok szerelmes lenni senkibe.

— Senkibe? Mit tudsz te még arról? Szegény Aubières igaz hogy derék, délczeg férfi, amellett okos is meg jó is, hanem ő már mégis csak vénülőfélben van . . . az a másik meg — az egy kis szörnyszülött . . .

Corysa elnevette magát.

— Merd ezt megmondani Delorme asszonynak!

— Ah, már te is bele vagy avatva a kisvárosi pletykákba? Hát bizony a kis Delorme asszony, aki különben ostoba kis liba, Bartfleurban nem az embert szereti, hanem a nevet, a czimet, az angol villáit, a lovait és a kastélyait.

— Azt tudom, az magától értetődik, hanem hát utóvégre az is valami . . . olyas valami, amibe kivüle más nők is bele tudnak szeretni . . . mig én . . . lásd . . . én érzem, hogy soha senkit se fogok szeretni.

De Bray aggódva vallatta:

— Talán azért . . . mert már most is szeretsz valakit?

— Én? No ugyan, nem tudnám kit? — kiáltott fel Pipiske oly őszinte meggyőződés hangján, hogy Márk bácsi nyugalmát visszanyerve elmosolyodott.

Pipiske pedig ujból megszólalt:

— Nem, nekem senki se tetszik . . . már annyira, hogy férjhez mennék hozzá. . . . Ott van például De Lussy Pál, akit mindenki olyan szép embernek mond — meg ott van Tréne ur, akiért szinte hajba kapnak a nők . . . látod, nekem egyikük se kéne . . . nem a . . . tudom, hogy nevetséges az, amit én itt mondok és hogy nekem nincs jogom ilyen válogatósnak lenni, plane az én arczommal . . .

— A te arczoddal? Mit akarsz ezzel mondani? — kérdé Márk meglepetten.

— Mit? Hát azt, hogy én csunya vagyok.

Márk hüledezve dadogta:

— Csunya? Te? Csunya?

— No igen, — felelt Pipiske szomoruan — hisz' tudom én azt jól . . . eleget sajnálom . . . hidd meg . . .

— Ezt a badarságot bizonyára az anyád hitette el veled. Egész nyugodt lehetsz, gyerek, te szép vagy — érted? Nagyon szép vagy.

— Azt csak azért mondod, Márk bácsi, hogy

engem vigasztalj, vagy tán igazán szépnek találsz, azért mert szeretsz . .

— Hallgass ide, Pipiske — szólt Márk bácsi — a lehető legkomolyabban ismétlem, hogy nagyon csinos vagy már most is és hogy egy-két év mulva nagyon szép leszesz . . . vagy azt hiszed talán, hogy Aubières az a vén róka, akinek ugyancsak volt...

Itt torkán akadt a szó, — mire Corysa azt kérdezte:

— Mije volt?

— Akarom mondani, hogy — hogy ő szakértő. Azt gondolod talán, hogy Aubières, aki ugyancsak érti a női szépséget, annyira beléd bolondult volna, ha nem volnál csinos . . . nem a, gyermekem. Meg kell, hogy halljad az igazat és a te öreg bácsidnak csak elhiheted, ha mondja, hogy szép vagy.

— Akkor hát — ujjongott Pipiske örömében — a csunya kis Pipiske szép lány . . . szép lány! . . . Jaj de furcsa . . . édes Istenem, milyen boldog vagyok . . . köszönöm, édes bácsikám! Jaj de hálás vagyok érte, hogy megmondtad! . . . Hanem az egy cseppet se akadályoz abban, hogy nagyon jól gondját viseljem háztartásodnak . . . sőt ellenkezőleg.

Hozzá simulva, enyelgő hizelgés hangján folytatta :

— Édes Márk bácsi, kérlek, szépen kérlek, — mondd, hogy igen . . . és addig is ne menj el innen . . . ne hagyj engem itt egyedül . . . ha tudnád, milyen kinos tizennégy nap volt az, amikor nem voltál itt . . . nem tudok nélküled meglenni . . . nem tudok . . . nem tudok . . .

És alacsony székéről a földre leereszkedve, odagubbaszkodott a szőnyegre, akár csak egy kényeskedő kis baba és a vicomte ölébe hajtva göndör kicsi fejecskéjét, mely a lámpa halvány fényénél ezüstös mohafészekre hasonlitott, könybelábbadó szemekkel panaszosan esdekelt:

— Ne menj el . . . igérd meg, hogy nem mégy el többé!

Márk hirtelen, szinte durva mozdulattal fel akart szökni a helyéről, hanem Corysa mindkét karjával erősen átfonva a derekát, vissza kényszeritette a helyére.

— Eltaszitasz magadtól? Mért bánsz velem most ilyen mostohán? Már egy idő óta tapasztalom ezt a változást . . . Nem vagy már irántam olyan jó, mint azelőtt . . . régebben — mikor még az öledbe vettél . . . megcsókoltál . . .

Márk kemény hangon szólt rá:

— Azelőtt, régebben még gyermek voltál . . . Most már kinőttél belőle, nem vagy már abban a korban, hogy babusgassalak . . .

Két nehéz könycsepp gördült végig Pipiske rózsás orczáin, amint szomorun suttogta:

— Nincs az ember mindig abban a korban, hogy szeressék? . . .

— De hiszen én szeretlek, nagyon szeretlek — válaszolt Márk, mélyen megilletődve — csak kérlek, kelj fel innen, ülj a helyedre . . .

Mig hiába igyekezett Pipiske ölelő karjaiból kibontakozni, a kapu csengetyűje halkan szólalt meg, mintha habozó kéz nagyfélve nyomta volna meg. Márk szinte durván rázta le Pipiskét és haragosan szólt rá:

— Terringettét, kelj föl hát . . . micsoda pozicziő ez? Hátha látogató érkezik.

Pipiske felegyenesedett és mosolyra derülő arczczal válaszolt:

— Látogató? Az nem szokott igy csengetni . . . ilyen szégyenkezve és félősen . . . aki igy csenget, . . . azt gyanuba lehet fogni, hogy a szakácsnő szeretője.

Az inas bejelentette:

— Axen gróf.

— A márkiné nincs idehaza.

— Vezesse be a gróf urat — szólt oda Márk az inasnak, megkönnyebbülten felsóhajtva.

— Oh, vágott közbe Pipiske meglepetten — fogadod őt ?

Aztán sajnálattal tette hozzá:

— Olyan jól esett pedig igy kettecskén elmulatni.

Aztán egyszerre aggódva vizsgálta nagybátyja dúlt vonásait.

— Mi bajod van? . . . Márk bácsi . . . olyan halovány vagy . . . mint a fal . . . még sohsem láttalak ilyen sápadtnak! . . . Rosszul vagy? . . .

— Nincs semmi bajom — felelt Márk zavarodottan, nagyon meleg van ide benn — mindjárt elmulik . . .

És udvariasan meghajtva magát, elébe sietett a belépő főherczegnek, mig Pipiske szép kék szemének mélyen elkomolyodott tekintetével követte minden mozdulatát.

— Fenséges uram, a sógornőm nincs itthonn, hanem az unokahugom be fog mutatni Fenségednek...

És minthogy Pipiske mintegy kővé meredten odaczövekelve helyéhez, mozdulatlanul bámult maga

elé, mintha lelke ezer mértföldnyire kalandozna el innen, odaszólt neki:

— Corysa . . . nem hallottad?

Pipiske felrezzent és felvidulva sietett a herczeg elébe.

— Oh, egész nyugodtan nevezhetsz Pipiskének . . . ő fensége ezen a néven ismer. . . . Felséges uram, ez az én Márk bácsim, aki mellett ön korteskedik.

És a vicomtehoz fordulva, aki meglepetten hallgatta:

— Igaz, te még nem is tudod . . . persze, hisz tegnap óta alig beszéltem veled négyszemközt. . . . Hát képzeld csak . . . tegnap, midőn Bartfleurről visszajöttem, az uton találkoztam ő Fenségével, aki épen nagy hangon magyarázgatta a vashámor munkásainak, hogy szavazzanak reád; és nemcsak hogy téged az egekig magasztalt, hanem a magyarázatait meg is öntözgette borral és sörrel.

— Igazán? szólalt Márk — nem tudom . . .

Pipiske ujra félbeszakitotta:

— Hanem tudod, kérlek, nem kell ám azt itthon megmondani, hogy ő Fenségével találkoztam az erdőben és hogy vele együtt lovagoltam hazafelé . . . mert azt tettük ám — bizony.

Aztán a herczeghez fordulva, mintegy magyarázatul kijelenté:

— Márk bácsinak ugyanis mindent el lehet mondani.

De amint észrevette, hogy a vicomte ránczba szedi a homlokát, ami nála mindig jele annak, hogy valamiért haragszik, lehangoltan tette hozzá:

— Ma ugyan nem . . . ma nem tudom, mi lelte . . . a czicza megette a kenyerét . . . ma nincs a maga rendes kedvében . . .

— Azért jöttem, kezdé a főherczeg, mihelyt Pipiske szóhoz juttatta — hogy megköszönjem De Brayné szives sorait . . . az előbb ugyanis egy kis levélkével szerencséltetett.

— Már megint? — kottyantotta ki Pipiske szeleburdi meggondolatlansággal, magában pedig hozzátette: »Tehát kétszer napjában ir neki.«

— Ő méltósága ugyanis oly kegyes volt, folytatta Axen gróf és hozzám juttatta a holnapi bálra meghivott vendégek névjegyzékét, avégből, hogy ha a bennfoglaltakon kivül még valakit óhajtanék meghivatni, hát csak rendelkezzem tetszés szerint. Ezt a névjegyzéket bátorkodom ezennel köszönettel visszaszolgáltatni.

Ezzel letette az asztalra az emlitett, boritékba zárt lajstromot és felkelt, hogy bucsut véve, távozzék.

— Kérem Fenséges uram, szólalt meg Márk, nála szokatlan élénkséggel, mely Corysát egészen meglepte, ha Fenségednek ma estére nincs más programmja . . . végtelenül örvendenénk . . .

Pipiske behozatta a theát, aztán kiment, hogy lefektesse Gribouillet és megnézze, vajjon jól megöntözte-e a kertész az ő virágait. Midőn egy pár percz mulva visszatért, a két férfi mindkettőjüket érdeklő tárgyakról beszélgetett és ügyet se vetettek rá.

Midőn a herczeg tizenegy óra tájt bucsuzott, Corysa azt kérdezte Márktól, aki fenséges vendégét a kapuig kisérte:

— Hogy tetszik neked a herczeg?

— Nagyon eszes, kedves fiatal ember.

Aztán gyanakvó pillantást vetve Pipiskére, azt kérdezte:

— Miért mondtad te nekem ép az ellenkezőjét róla?

— Micsoda ellenkezőjét?

— Hát nem azt mondtad, hogy alig nagyobb, mint a csizmaszáram, meg fekete és csunya?

— Hát az igaz is . . . csunyának elég csunya . . . legalább én csunyának találom . . .

— Ugy? És kit tartasz te szépnek, hadd halljam . . .

— Kit? Hát biz Isten, magam se tudom . . . téged például.

— Engem??

— Igen — nem mondom, hogy valami klaszszikus szép vagy . . . hanem nekem ugy tetszel, amilyen vagy . . . Először is nem szeretem a nyápicz, vézna, nyám-nyám embereket . . . aztán meg az alacsony termetü fiatalembereket se . . . azokat pláne látni se szeretem. A férfi harminczöt éves korában kezd csak férfiszámba menni.

— Ej a mindenfáját! Szegény Aubièresre nézve valóságos pech, hogy valaminél bővebbre nem szabod a férfiideálod korabeli határát. De különben . . . sikerült egy fiatal ember ez a kis herczeg . . . nekem tetszik . . .

— Nekem is! Hanem csak azóta, amióta együtt jártuk be az erdőt.

Márk bácsi ujra ránczba szedte a szemöldökét.

— Igaz, jó hogy azt az erdei sétát emlited . . . arra vonatkozólag is van még egy-két szavam hozzád . . . jó dorgatóriumot érdemelnél . . . Az

anyádnak néha igaza van . . . ugy viseled magadat, mint valami neveletlen iskolás gyerek . . . Illik az a te korodban egyedül bolyongni az erdőben egy fiatal emberrel . . . mit?

— Egy királylyal . . .

— Mesebeszéd. Egy király is csak fiatal ember. Nem?

— Ahogy vesszük. Különben nem voltam egyedül vele.

— Igen, tudom, veled volt az öreg János . . . az a vén barom . . .

A kicsike elszomorodva rebegte:

— Jaj de rossz lettél te is. Jaj de rossz lettél . . .

— Rossz vagyok? . . . Mert nem tapsolom meg minden hóbortos ötletedet? . . . Mert nem helyeslem, hogy járjad az erdőket és flirtelgess holmi vadonatidegen jöttment rastaquouèreekkel?

Pipiske nevetve mormogta:

— Tessék, az előbb nagyon derék, sikerült fiatal ember volt, most meg holmi jöttment rastaquouère.

A vicomte mind nagyobb haragba lovallta magát:

— Igenis, mert megsokalltam már a te neve-

letlen magaviseletedet! . . . Lehet, hogy én rontottalak el . . . hogy nevettem szilaj, fiatal csikóra emlékeztető féktelen pajkosságodon, mely most már egy cseppet se illik hozzád nagy leányhoz; lehet, hogy én mozditottam elő és neveltem benned a veled született rossz ösztönöket; hanem ha ez ugy van; ha én valamivel hozzájárultam ahhoz, amit most tapasztalok . . . eléggé megbünhődtem érte . . . és szánom-bánom a bünömet.

Nyers hangjának tompa rekedtségén meghallatszott, hogy zokogás fojtogatja a torkát. Pipiske meg akarta ragadni mind a két kezét, de Márk hevesen kibontakozott.

Aztán megsemmisülve és roskadozva állott meg előtte és leküzdhetlen benső izgatottságtól reszketve, melyet hiába igyekezett elrejteni, alig hallhatóan rebegte:

— Le—he—tetlen . . . Márk bácsi! . . . Téged az uton megbabonáztak.

IV. FEJEZET.

Aznap, midőn Bartfleuréknál ebédre voltak hivatalosak, De Bray ur oly borzasztó náthát kapott, hogy alig látott a szemétől; az arcza pedig egész pirosra dagadt és az ajkai felcserepesedtek. Minthogy egy kis láza is volt, kereken kijelentette a feleségének, hogy ő bizony el nem megy ilyen állapotban vendégségbe, hanem szépen lefekszik az ágyba.

— Azt csak nem teheted! Bartfleurékra nézve borzasztó kellemetlen volna . . . mert veled épen tizennégyen leszünk az asztalnál . . . Bartfleurné maga mondta.

— Nos, hát aztán?

— Hát aztán? Ha te nem jösz, akkor tizenhárman leszünk; mert ha valaki két órával az ebéd előtt menti ki az elmaradását, akkor nem lehet más valakit meghivni a helyébe . . . azt csak beláthatod.

— Nagyon sajnálom, lelkem, hanem én igazán nagyon rosszul érzem magamat. Nem mehetek.

Aztán nevetve tette hozzá:

— Te azt hiszed, hogy ha tizenhárman lesztek az asztalnál, akkor egyiknek okvetlen meg kell halnia még ez esztendőben. Én meg biztosan tudnám, hogy ha elmennék, akkor én halnék meg, noha akkor tizennégyen volnánk.

— Legalább Corysa akarna téged helyettesiteni, inditványozta a márkiné.

— Nem én! tiltakozott a kicsike.

De Bray ur is kérésre fogta a dolgot:

— Pipiske leányom, igazán megtehednéd, ha jó gyermek vagy.

— Nem, nem megyek! Édes apám, nem mehetek . . .

És abban a hiszemben, hogy pompás ürügye akad az itthonn maradásra, gyorsan azzal hozakodott elő:

— Először is itthon kell, hogy ebédeljek Márk bácsival — mert ha te lefekszel, papa, akkor szegény Márk bácsi egész egyedül marad.

Márk bácsi, aki eddig ugy tett, mintha oda se hallgatna arra, amit beszélnek, egyszerre élénken tiltakozott:

— Szó sincs róla . . . ne törődj te velem. . . . Furcsa . . . igazán . . . azt hinné az ember, hogy nekem pesztonkára van szükségem.

— Nem azért, — hanem te mindig azt szoktad mondani, hogy nem szeretsz ugy egyesegyedül ülni az asztalnál.

— Azt én nem mondtam soha.

— Oh, felelt Pipiske megszeppenve, nem is egyszer, hanem százszor is mondtad . . .

— No hát akkor nem tudtam, hogy mit beszélek . . . Légy jó gyerek, Pipiském, menj el anyáddal ma este Bartfleurékhez . . . tedd meg az én kedvemért.

A kicsike szótlan, szinte rosszat gyanitó meglepetéssel bámult rá:

— Micsoda? . . . Mindazok után . . . amit nekem a multkor mondott a kis Bartfleurről meg erről az őrült házassági tervről, most ő maga akar engem oda küldeni . . . engem, aki soha sehova se megyek . . . hogy az a látszatja legyen a dolognak, mintha én akarnám magamat a nyakába sózni annak a Babszem Jankónak?

De hangosan csak ennyit mondott:

— Nem mehetek el semmi esetre.

— Miért nem? kérdé De Bray asszony.

— Megmondtam már a multkor — mert nincs mit rám vegyek.

— Hát az a ruha, amit édes atyád csináltatott.

— Azt holnapra rendeltem csak és még ma nem kész.

— Akkor hát gyorsan ideigazitjuk a pompadourruhát.

— A pompadourruhát? — Feltünőnek elég feltünő volna. Most, hogy egy év óta hosszu ruhában járok, egyszerre megint térdig érő szoknyácskában látnának. Aztán, hacsak felkötős kamáslit nem csináltatsz, a térdkalácsom kilátszik, ha leülök . . . az nagyon csinos lesz . . . mondhatom.

— Vedd a kalapodat és gyere velem — szavamat adom, hogy estére lesz ruhád.

— De, édes bácsi — kérlelte Pipiske még mindig vonakodva, . . . hisz megteszem . . . a te kedvedért . . . hanem . . .

Kimenet panaszos, szemrehányó tekintetet vetett rá, de Márk bácsi, sajnos, ezt nem vette észre, mert másfelé nézett.

— Csak nem akar ujra egyedül maradni velem, mint a multkor . . . gondolta magában Corysa szomoruan. De hát édes Istenem, miért nem szeret velem maradni?

A vicomte Pont-sur-Sarthe legelőkelőbb szabónőjének műtermébe vezette az unokahugát és Pipiske, aki eddig csak hallásból ismerte a méregdrága szalon hirét, bizonyos áhitattal haladt föl a szőnyeges lépcsőn. Pipiske a maga szerény gombostűpénzéből persze nem dolgoztathatott Bertinné asszonynál, hanem még maga a márkiné se varratta ott a ruháit. Csiszolatlan, durva izlése nem ismert különbséget jó vagy rossz szabásu ruha között; ő csak szinre, szövetre és diszitésre fektetett sulyt, ugy, hogy ő a női öltözeteknek csupán két fajtáját ismerte — olyant, amelyik mutat valamit és olyant, amelyik nem mutat sokat. Ha ő egyszer valami ruhadarabról kijelentette, hogy az »nem mutat semmit«, lehetett az a finom izlés és kitünő szabás remeke, ezzel véglegesen pálczát tört felette . . . És ha egy izlésesen öltözködő hölgyön valami ruhadarabot látott, rendesen azt szokta mondani:

— Bámulatos dolog . . . ez az X-né annyi pénzt költ a ruhára, és mégis mindig olyan ruhái vannak, amelyek nem mutatnak semmit.

Az ő szemében azok a szabók és szabónők, akik a munkájukat drágán fizettetik meg, csupa »rablók« voltak. Ő csak a szövetek árát és azok-

nak szükséges mennyiségét számitotta. Hogy a szabás sokat határoz, azt neki hiába magyarázták.

Igy itélt ő a művészetről is. Nem tudta felfogni, hogy lehet valaki olyan bolond, egy arczkép festésért tizenötezer frankot kiadni, mikor ugyanazt az arczképet megkaphatja kétezer frankért is; sőt ez utóbbi gyakran még sokkal szebbet mutat, mint az eredeti. Egy regény, amely nem volt bőviben a cselekménynek, unalmasnak tünt fel előtte. És nagyhangon dicsekedett azzal, hogy ő nem érti, hogy lehet Pierre Lotit szeretni, akinek nincs egy csepp fantáziája se.

De Brayné maga vásárolta tehát a szöveteket és valamelyik harmadrangu szabónőnél rettenetes rossz szabásu ruhákat csináltatott. Pipiske ugyanigy tett és ugyanazt az eredményt érte el; csakhogy ő jobban és több izléssel választotta meg mindig a szövetet és minthogy rendesen egyszerü szabásu, bő orosz zubbonyokat viselt, melyek alig sejtették karcsu testének idomait, ruháinak rossz szabása nem érvényesült oly szembeszökően.

Midőn Márk bácsi unokahuga kiséretében Bertinné szalonjába lépett, Corysa meglepetten tapasztalta, hogy az elárusitónők jó ismerősként üdvözlik.

Ez szeget ütött az ő fejecskéjében.

— Mit kereshetett Márk bácsi egy szabónőnél? . . . Még pedig olyan szabónőnél, ahol se De Bray asszony, se Givry Luce nem dolgoztattak . . . de még Bassignyné se, aki attól félt, hogy Bertinné szalonjában félvilági hölgyekkel találkozhatnék. Minthogy Bertinné el volt foglalva, várniok kellett. Corysa kiváncsian faggatta Márkot:

— Téged itt ismernek? . . . Honnan ismernek?

— Engem? Igaz, — egyszer rajzoltam egy pár jelmezt; tavaly, mikor Lussacéknál volt az a nagy álarczos-bál.

Corysa helyreigazitotta:

— Egy jelmezt! . . . Csak egyet, nem többet . . . igen, igen, emlékszem már! — Lironné ruhájának a rajzát te készitetted.

— Az övét és másét is.

— Nem! Csak az övét, másokét nem; meg is szóltak akkor alaposan . . . emlékszem, volt érte pletyka . . . no, de mennyi . . .

— Ne beszélj olyan hangosan . . .

— Nem hallja itt senki . . . szólt Pipiske az elárusitónőkre mutatva, kik folyton nagy sebbel-lobbal jöttek-mentek a nagy termen keresztül.

Egy perczig gondolataiba elmerülve hallgatott, aztán egyszerre, mintha önmagával halkan vitt beszélgetést folytatna, hangosan megszólalt:

— Lám, ez a Lironné is . . . Megint egy asszony, aki megcsalja a férjét.

— Nem hallgatsz! förmedt fel Márk bácsi nyugtalanul körültekintve, nem hallgatsz!

Aztán bosszusan tette hozzá:

— Fiatal leányoknak nem szabad olyan dolgokról beszélni, amelyeket nem értenek, vagy a melyeket legalább nem szabad érteniök.

— Azt tudom nagyon jól, hogy nekem nem szabad ezt érteni, és ha vesszük, hát nem is értek belőle sokat . . . de hát amit hallok, azt hallom . . . vagy dugjak talán vattát a fülembe, mint Balue bácsi.

— Az ember azt hallja csak, amit hallani akar.

— Nem a'; sok olyan dolgot hallottam már, amit jobb szerettem volna nem hallani; igy például Lironnénak az esetét . . .

— Megtiltom, hogy neveket emlits; lehet itt véletlenül egy inasa vagy egy szobaleánya.

— Azt hiszed, hogy az ő cselédjei nem tudják azt nagyon jól, hogy az asszonyuknál hányat ütött az óra.

— De legalább szükségtelen, hogy a te ajkaidról hallják.

— Meg a tiedről, ugy-e?

Aztán szemmellátható izgatottsággal folytatta:

— Különben nem tudom, hogy miért beszélsz te folytonosan Lironnéról.

Márk megütközve nézett az arczába.

— Én? Most meg én vagyok az, aki róla beszél?

Az egyik öltözőszoba ajtaja nagy robajjal tárult föl és Lironné rózsaszinü csipke és tüll fodrok hullámaitól körülfolyva, forgószélként toppant be a váróterembe:

— Azt hallottam, hogy ön itt van; nem akartam, hogy elmenjen anélkül, hogy üdvözöltem légyen.

És kezet szoritva a vicomte-al, Pipiskéhez fordult:

— Jónapot, Pipiske kisasszony!

Aztán nevetve fordult ujra Márkhoz:

— Talán ruhát akar magának itt csináltatni?

Márk zavarba jött és habozva felelt:

— Az unokahugommal vagyok itt.

A kis Lironné éktelen kaczagásra fakadt, nevetés közben két sor sárga fénytelen és elhanya-

golt fogat láttatva, melyek csinos arczocskájának báját tetemesen csökkentették.

— Ah, ön hát mamaszerepet vállalt a kicsikénél . . . ez megható . . .

És látva a vicomte arczán tükröződő leplezetlen bosszuságot, gyorsan folytatta:

— Különben gratulálok — a fogadott leánya igen kedves teremtés.

Pipiske egy szót se hallott a hangos beszélgetésből; nagy szeme mohó kíváncsisággal csüggött a fiatal asszonyon.

Lironné ennivalóan csinos kis asszonyka volt, kinek gömbölyü, telt idomain rózsás gödröcskék mosolyogtak. Alacsony, lágyvonalu, ivelt homlokára természetes gyürükben göndörödő fürtök omlottak alá. Nagy csokoládészin szemeiből elbüvölő, incselkedő pajkosság sugárzott; gyönyörü szabásu orra ép oly kifogástalan volt, mint csókratermett picziny szája, mely azonban csak addig volt szép, amig ki nem nyitotta, és vakitóan fehér hamvas arczbőre a rózsaszirmok üdeségével vetélkedett. A tulságos mélyen kivágott rózsaszin ruhából kissé duzzadt, de hónál fehérebb vállak bontakoztak ki; folytatásul a felső karok kelleténél is hájasabban kigömbölyödő domborlata fehérlett. De szintelen,

lapos fülecskéi nem illettek sehogyan arcza keretébe, mert tulságosan elálltak és igy aránytalan távolságra estek bodros szőke hajkoronájától.

Ámbár Pipiske nem nagy bámulója volt az e fajta női szépségnek, mégis teljesen tisztában volt azzal, hogy Lironné szép asszony és hogy nagyon tetszhetik a férfiaknak.

Minthogy Márk nem válaszolt, Lironné ujra megszólalt:

— Remélem, rózsaszinü ruhát fog neki csináltatni . . . az ilyen arczszinhez semmi sem áll jól, csak a rózsaszin, Apropos, maga faragatlan medve, már csupa udvariasságból is megmondhatná, hogy tetszik önnek az uj ruhám.

Márk amugy foghegyről válaszolt:

— Igen sikerült.

— Az a hang, amelyen ön ezt mondja, nem valami nagy lelkesedésre vall . . . ezt a holnapi bálra csináltattam, a sógornője báljára . . . Igaz . . . most jut az eszembe, hisz ma este együtt leszünk ebéden Bartfleuréknál.

— Nem . . . én nem szoktam vendégségbe járni . . . ön tudja azt nagyon jól . . . és különben is gyászban vagyok . . .

— Igaz! . . . Lám, én nem is láttam önt még, mióta visszajött.

— Tegnapelőtt érkeztem csak meg és egyelőre még nem mehetek látogatóba.

— Tudom.

Lironné hirtelen mozdulattal egy szövet után nyult, mely az egyik karosszék támláján ki volt teritve és a vicomte mellett elsurranva, lehelletnél is halkabban odasugta neki:

— Hanem azért már találhatott volna módot, hogy velem találkozzék.

Márk bácsi összerezzent és lopva pillantott Corysára, hogy beszédes arczából kiolvassa, vajjon meghallotta-e.

A kicsike azonban mozdulatlanul állott a helyén mintegy kőszobor, görcsösen összeszoritott ajkakkal, földhöz szegzett szemekkel, márványnál is fehérebb arczczal. Csupán halántékainak lázas lüktetése árulta el, hogy benne élet van.

Márk azzal nyugtatta meg magát:

— Nem, Pipiske nem hallott semmit; a lelke most másutt kalandozik, valahol a fellegek országában.

Miután Lironné jól megnézte a kezébe vett szövetet, ujra Márkhoz fordult:

— Hanem a bátyja és a sógornője ott lesznek ebéden Bartfleuréknél — ugyebár?

— A bátyám beteg — hanem a sógornőm elmegy az unokahugommal . . .

— Ah — ah! . . . Ez lesz tehát — ha nem csalódom — Corysa kisasszony első fellépése a társaságban; nagyon örvendek, hogy ma este együtt leszünk.

Pipiske fagyosan hajtotta meg magát és azt gondolta magában:

— Én nem mondhatnám ugyanezt magamról — Amióta tudom, hogy ő is ott lesz, még jobban undorodom az egész muritól.

Márk bácsi a szabónőhöz fordult most:

— Bertinné, kérem szeretettel, van-e most számomra egy pár percznyi ideje? Nekem sürgős a dolgom . . . egy ruhára van szükségem az unokahugom számára . . . a ruhának öt órára meg kell lennie — tehát minthogy most félkettőre jár az idő.

— Oh kérem, szólalt fel Lironné, átengedem önnek Bertinnét, nincs többé szükségem rá.

Ezzel kiosont az ajtón.

— Nos? kérdé Márk bácsi, mit csinálhat ön neki öt órára?

— Hogy mit csinálhatok? Csak nem gondolja, vicomte ur, hogy mostantól ötig meg tudunk varrni egy uj ruhát. Legfeljebb felpróbálhatjuk a kisasszonynak a mi mintaruháinkat és ha akad köztük egy, amely félig-meddig illik a termetéhez, azt gyorsan megigazitjuk.

— Hanem azok a modellruhák bizonyára gyüröttek és szine-hagyottak.

— Hát bizony a mi kisasszonyaink hébe-korba felveszik, hogy bemutassák a hölgyeknek; hanem van köztük egy pár egész csinos, friss és egészen uj ruhácska is . . . Itt van például egy nagyon kedves kis rózsaszin estélyi ruha.

— Nem, tiltakozott Corysa hevesen . . . rózsaszint nem; az nem kell.

— Ön természetesen a rózsaszint fogja választani, mondta volt Lironné az imént, és ez elég ok volt arra, hogy Corysa minden más szint válaszszon, csupán ezt nem.

— Van kisasszonynak talán valami kedvenez szine? kérdé Bertinné.

— Nekem az mindegy, adjon, amit akar; csak rózsaszin ne legyen.

Aztán kis vártatva hozzátette:

— De mégis — a fehéret nagyon szeretem.

Az egyik elárusitónő erre behozott egy finom, lágy tapintású fehér selyem-mousselin ruhát és a szomszéd öltözőbe benyitva, udvariasan szólitotta be Corysát.

— Méltóztassék ide besétálni.

Márk bácsi nyomon követte és a kis szalon egyik sarkában foglalt helyet, mialatt Corysa egyszerü ruhájából kibujva, ott állt előtte gyerekes, rövid, kis szoknyácskájában és szorosan testéhez simuló selyem-tricotban, mely szüzies idomainak finom, karcsu körvonalait elárulta.

Az öreg De Launay bácsi, aki a gyermeklányka fizikai nevelését vezette, sohse engedte volt meg, hogy Corysa magas száru czipőt, harisnyakötőt vagy füzőt viseljen. Ő ezeket a ruhadarabokat egészségteleneknek és rútaknak nevezte és kijelentette, hogy semmi a világon nem csúfitja el annyira a termetet és a test idomait, mint a harisnyakötő meg a füző és hogy semmi se teszi oly határozottan tönkre a láb fejét meg a bokát, mint a magasszáru czipő. Szükség esetén megengedhetőknek tartotta ugyan a füzőt és a magas száru czipőt, bizonyos termetbeli fogyatkozások kipótlására és elleplezésére; a harisnyakötőt azonban semmi esetre. Igy tehát Pipiske testileg sza-

badon és fesztelenül nőtt fel és midőn az anyja magához vette és a hogy ő szokta mondani — termetet akart neki csinálni — a kicsike, aki semmiféle feszélyezéshez szokva nem volt, oly hevesen tiltakozott, hogy az anya végre kénytelen volt az ő akaratának meghódolni. Pipiske különben okadatolta, hogy miért vonakodik termetének készakarva való elcsufitásától.

— Én olyan akarok maradni, amilyen vagyok . . . amilyennek az Uristen teremtett . . . nem akarom majmolni másvalakinek a termetét. Nem mintha azt hinném, hogy énnekem szebb termetem van, mint másnak; hanem én ugy tetszem magamnak jobban, amilyennek a természet alkotott; legalább nem járok ugy, mintha nyársot nyeltem volna.

És egy oldalpillantást vetve De Bray asszony mereven füzőbe szoritott alakjára, makacsul tette hozzá:

— Én azt találom, hogy erősen kifejlett kebel és kidomborodó csipők meg darázsvékonyságu derék nagyon csúful illenek össze — olyan az, mint egy közepében összebogozott vánkos.

Midőn Pipiske magára öltötte a felette egyszerü, de finom fehér selyemruhát, melynek egymás

fölibe redősen hullámzó habos fodrai lágyan ömlöttek végig szabályos idomain és melynek sürü ránczokba huzott dereka előnyösen domboritá ki karcsu, szüzies termetét, Bertinné önelégülten kiáltott föl:

— Ugy áll, mintha rajta termett volna. Alig kell egy pár öltést igazitani . . . szép termetű hölgyeknek minden jól illik . . . a méltóságos kisasszonynak pedig gyönyörü termete van . . . nemde vicomte ur?

— Igen, kétségkivül, — hebegte Márk, ki ámulva-bámulva volt szemtanuja Pipiske hirtelen átalakulásának.

Ebben a remekszabásu, elegáns ruhában, melynek diszkrétül kivágott derekából virágszirom-nál is üdébb, gömbölyded vállai és vékony de szabályos metszésü karjai fehérlettek, a gyermeklányka egész külső énje oly meglepően elütő volt rendes megjelenésétől, hogy Márk bácsi félig boszszusan, félig önelégülten dörmögte:

— Nem fognak ráismerni ma este.

Ebben a perczben a szalon ajtaja megnyilt és Lironné dugta be a fejét pajkosan kérdezve:

— Nincs szükségük az én tanácsomra?

— Nem, köszönöm, felelt Márk röviden és szárazan.

A fiatal asszony tekintete Corysára esett és csinos arcza szinte kővé vált a tapasztalt hihetetlen változás láttára. Mosolyderüs, vidám vonásai sárga irigység sötét kifejezését öltötték és hevesen becsapva az ajtót maga után, csipős gunynyal szólt oda a vicomtenak:

— Az ön mamaszerepe legalább nem unalmas . . . ha-ha-ha.

Corysa fájdalmasan összsrezzenve hunyta be félig a szemét és halkan jegyezte meg:

— Kissé lármás asszonyka . . . ez a Lironné.

Hanem egy negyedórával később, midőn Márk bácsival a girondisták utczáján végighaladt Pipiske, egyszerre csak azt a megjegyzést tette:

— Azt meg kell neki engedni, nagyon fesztelenül viselkedik veled szemben.

Nevet se említett, mert biztosra vette, hogy Márk most Lironnéra gondol.

Márk mogorván válaszolt:

— Fesztelenül viselkedik ő mindenkivel szemben.

A kicsike tagadólag rázta a fejét, ugy hogy göndör fürtjei csak ugy lengedeztek a szélben és komolyan válaszolt:

— Nem a . . . egy árnyalatnyi különbség van közte.

V. FEJEZET.

— Ugyan kérlek, magyarázzátok meg Corysának, hogy el kell jönnie velem a futtatásokhoz.

Ezekkel a szavakkal rontott be a márkiné forgószélként a könyvtárszobába, hol De Bray és Márk nyugodtan eregették a szivarfüstöt . . .

— Ő ugyanis kijelenti, hogy nem akar elmenni.

— De hát én abszolute nem látom be, hogy miért kellene a futtatásokhoz mennem, — szólt Pipiske, nyomban követve az anyját. — Mostanáig nem vittek még el soha, ezután se kell . . .

— Az megint más . . . . Mostanáig gyerek voltál még — de most már nagy lány vagy . . .

A márki végre közbevetette magát:

— Tedd meg, Pipiském, menj el, hisz te szereted a lovakat . . .

— Ép azért, mert szeretem a lovakat, nem szeretem a lóversenyeket . . . az nekem nem esik

jól, ha látok egy olyan szegény párát törött lábbal sántikálni . . . mint ahogy láttuk két évvel ezelőtt Anteuilben, emlékszel, amikor egyszer magaddal vittél?

— De hát ilyen baleset nem fordul elő minden futtatásnál.

— Akár ilyen, akár másmilyen, nekem az mindegy; aztán meg nem az egyedüli ok az, amiért nem akarok elmenni.

— Nem illik azt mondani: nem akarok, — jegyezte meg De Bray ur.

Pipiske engedelmesen helyreigazitotta a kijelentését:

— Amiért nem szeretnék oda menni . . .

— Ah, hát mi más oka van?

— Mert majd megbődülök unalmamban, ha olyan nagy tömeg közé kerülök . . . én, aki legjobban szeretek szép csöndesen itthon csücsülni az állataimmal és a virágaimmal . . .

Aztán szeretetteljes pillantást vetve mostohaapjára és nagybátyjára, hozzátette:

— Vagy pedig veletek . . . igaz!

Majd folytatta:

— Ma reggel misére, most meg lóversenyre, estére bálba . . . ez sok a jóból egyszerre.

De Brayné éghez emelte a szemét és aztán szörnyüködve felelt:

— Misére! — A misét a többivel egy kalap alá fogja!

Pipiske bosszankodva felelt:

— No igen, persze . . . az ilyen mise, mint a mai . . . Te nem engedted meg, hogy Szt-Marcienba menjek, azon ürügy alatt, hogy a ma esti bál miatt az öreg Jánosnak a ház körül van dolga . . .

— Nos, hát aztán?

— Hát aztán magaddal vittél a jezsuitákhoz és ott náluk nem is mise az a mise . . . hanem amolyan five oclock tea, amelyet reggel adnak . . . Kölcsönös üdvözlés, beszélgetés; a kertben megvárják egymást. Te ma mise után több mint ötven emberrel beszélgettél.

— No és te nem beszélgettél talán? — Hát mi jogon panaszkodol?

— Terringettét! Hisz ép ez az, amiért panaszkodom.

— Nem tudom, mi volna abban kellemetlen, ha az ember a legelőkelőbb társaság hölgyeivel és férfiaival találkozik . . .

— Az izlés dolga . . . nekem az kin . . .

és ha én azokkal a legelőkelőbb uri emberekkel kétszer napjában találkozom, reggel a misénél és este a bálban, akkor torkig vagyok vele . . . azzal a te társaságoddal . . . Ha meg ráadásul arra fogtok kényszeriteni, hogy elmenjek a lóversenyhez is és egész nap künn a szabadban ácsorogjak a legnagyobb hőségben, majd meggebedve az unalomtól, akkor estére a szalon kellő közepén el fogok aludni — az bizonyos . . .

— Ez a gyermek javithatlan marad, sóhajtott a márkiné lemondó megadással, — ezzel nem lehet boldogulni — mind hiába . . .

És zajosan becsapva az ajtót, kisietett.

— Tyüh! — kiáltott föl Pipiske megkönnyebbülten és leplezetlen önelégültséggel nyujtózkodott végig a puha pamlagon, — ezt szerencsésen leráztuk . . .

— De nem értem, — szólalt meg De Bray márki, — miért nem akarsz az anyáddal elmenni a futtatásokhoz . . .

— Nem érted — igazán? No hát akkor menj el magad és gyönyörködjél te egyszer benne, aztán majd fogod érteni . . .

— Én? Nálam egész máskép áll a dolog; én borzasztó náthás vagyok . . . most keltem csak

fel az ágyból, azt se tudom, hogy fogok ma talpon maradni és megfelelni a háziur tisztjének.

— Nekem pedig még most is zúg a fejem attól a tegnapi ebédtől.

Márk bácsi kérdé:

— Igaz, mert ép szó van róla . . . hogy folyt le a tegnapi ebéd? . . .

— Hogy? Butító unalmassággal . . . és még az volt az én szerencsém, hogy Aubières ur ott volt . . . mert különben . . .

— Ah, kiáltott föl a márki, Aubières visszajött?

— Igen, felelt Márk bácsi, ma reggel itt járt, mikor te elmentél hazulról. Szerette volna tiszteletét tenni nálad, hogy bocsánatot kérjen, amiért a multkor a Corysával tett kerti séta után búcsút nem vett tőled és a feleségedtől; hanem szegény nem volt akkor abban az állapotban, hogy valakinek a szeme elé kerüljön . . . szegény ördög . . .

Aztán nevetve tette hozzá:

— Mert tudod, mit mondott neki Pipiske egyebek közt ama csillagos és holdvilágos séta alkalmával? . . . Ne is találgasd . . . arra ugy se jönnél rá soha . . . Azt mondta neki egész

nyiltan és nyájasan: »Azt akarom, hogy megtudja, miért nem akarok önhöz nőül menni . . . no hát kérem, azért nem, mert biztos vagyok benne, hogy ha magához mennék nőül, okvetlenül megcsalnám.«

— Ohó! — kiáltott fel a márki kaczagva.

Pipiske vállat vont.

— Hát mi van abban? Ezen nevettek? — Jobb lett volna, ha ő, Isten tudja, micsoda rosszat gondolt volna, mit?

— Terringettét! Nem tudnám, mit gondolhatott volna, a mi ennél is rosszabb.

Corysa nyugtalanul kérdé:

— Tán neheztel rám?

— Ő? Esze ágában sincs szegénynek . . .

— Hisz tudtam! . . . Lehetetlen, hogy neheztelje rám; olyan nyájas volt tegnap irántam; mert jól jártam, ő volt az én szomszédom.

— Tehát jól folyt le minden?

— Hát nem mondott el neked a mama semmit?

— Én az anyáddal csak a reggelinél találkoztam, akkor ott voltál — tudod, hogy nem volt szó a tegnapi ebédről.

— Na, ha őszinte akarok lenni . . . egy pár

bakot azért mégis lőttem; először, mikor IV. Henrikről volt szó . . .

— IV. Henrikről? kérdé De Bray ur meglepetten.

— Igen, mikor az ő arczképét nézte meg az egész társaság, azt találtam mondani, hogy nem is látszik meg rajta az a nyavalyás protestáns Jeremiás pofa . . . az persze tapintatlanság volt részemről . . . mert Lironék tudvalevőleg protestánsok.

— No, ha ennél rosszabbat nem mondtál . . . ez még hagyján, nyugtatta meg őt Márk bácsi.

— De igen, lőttem én még egy nagy bakot; hanem annak csak a mama az oka; magához hítt és azt mondta, hogy csak beszéljek, csak beszéljek, akár van valami mondanivalóm, akár nincs . . . hát képzelheted, mihelyt valami tárgy kinálkozott, mohón kaptam rajta . . .

— Hadd halljuk a második baklövést . . . kérdé Márk élénk érdeklődéssel.

— Tulajdonképen nem is annyira baklövés . . . hanem haragra lobbantam . . . és mondtam olyan dolgokat, a miket nem kellett volna mondani. Szóba került ugyanis Napoleon.

— Jaj, hüledezett a márki, ha Napoleon ellen kikeltek, akkor képzelhetem.

— Az ám, hisz tudod, hogy engem semmivel se lehet annyira felbosszantani . . . akkor rugok . . . harapok.

— Tehát illetlenül viselted magadat . . .

— Igen — azaz, a hogy vesszük . . . .

Aztán percznyi hallgatás után kijelentette:

— Mindenesetre, azzal vigasztalódom, hogy sokkal illedelmesebben viseltem magamat, mint maga a háziur.

- Hogy-hogy? kérdezte a márki meglepetten, hisz Bartfleur maga a megtestesült illemtudás.

— Velem szemben legalább nem — az bizonyos.

— Miért? Mit vétett ellened?

— Mit vétett? kérdé Pipiske haragos berzenkedéssel, mig arczocskája biborra gyult a tegnapi este puszta emlékétől is. Tegezett! Ha te ezt valami nagyon illő dolognak tartod.

— Tegezett! fortyant föl Márk . . . Hogy-hogy? Tegezett?

— Hogy-hogy? — Hát ugy, a hogy az embert tegezik . . . Keringőzés közben történt, azon ürügy alatt, hogy a szalonban kevés a hely, kiperdült velem a folyosóra . . . és ott aztán . . . Hogy is volt? Igen, tudom már . . . ott azon

kezdte, hogy Lironné szerinte tulságosan elhizott . . . azaz nem — összetévesztem . . . én mondtam azt . . . ő még telefecsegte a fejemet azzal, hogy én milyen csinos vagyok és hogy nálamnál szebb nincs a világon.

Itt elakadt és Márk bácsi nyugtalanul és izgatottan vallotta:

— És aztán?

— Aztán egyszerre csak egész közel hajolt a fülemhez és azt suttogta:

És Pipiske összecsücsöritett ajkakkal utánozva azt az elfojtott, szenvedélyes reszketést mimelő hangot, melyben a kis Bartfleur ez ünnepélyes perczben elrebegte vallomását, azt suttogta:

— Szeretlek.

Olyan komikusan hangsulyozta azt a szót, hogy Márk bácsi, noha forrt benne a harag, elnevette magát.

Corysát e nevetés annyira fölingerelte, hogy bosszusan förmedt rá:

— Ti ezt persze nagyon mulatságosnak tartjátok.

De Bray, a ki mindig békésen szerette elintézni a dolgokat, most is szeliden. igy szólt:

— Az angolok még az Uristent is tegezik.

Pipiske erre kereken kijelentette:

— Mert az angolok mind marhák.

— Hallod-e, Pipiske, szólalt meg a márki, kit ellenvetésének e nem várt hatása kissé kihozott a sodrából . . . te igazán olyan kifejezéseket használsz.

— Bocsánatot kérek . . . a nyelvem önkénytelenül járt el . . .

Aztán rövid gondolkodás után hirtelen kérdé:

— Sokáig fog ez a tréfa még tartani?

— Micsoda tréfa?

— Hát azzal a kis Bartfleurral . . . nem mintha képzelődő volnék . . . Hanem hát utóvégre nem valami hizelgő rám nézve, ha azt hiszik, hogy én nőül mennék ehhez a sajtkukaczhoz. . . .

A márki félénkén vetette közbe:

— Ő egész csinos ember.

— Egész csinos ember . . . forrt fel a kis eleven ördög, csinos ez a Babszem Jankó. Nyavalyás, nyápicz . . . nevetségesen öltözködik, meg illatszereket is használ . . . komolyan mondom, illatszereket használ, még pedig, hogy betelljék a mérték, fehér heliotropot.

— Édes Istenem! vannak esetek, amikor egy férfi is használhat illatszert anélkül, hogy . . .

— Nem, heveskedett Pipiske növekvő haraggal. Nem igaz. Férfin nem szabad, hogy más illat legyen érezhető a dohányszagon kivül.

Aztán Márk bácsihoz fordulva, hozzátette:

— Már megint kaczagsz . . . ezt is nevetségesnek tartod, menj — te — te — már te is olyan rossz vagy irántam, mint a többiek . . . igen, igen, rossz vagy . . . Már jó ideje, hogy egészen máskép bánsz velem, mint azelőtt, hanem egy pár nap óta mindig rosszabbra fordul a dolog . . . Te rosszul bánsz velem azóta — hadd lám — igen épen azóta, hogy az az utálatos sajtkukucz itt ebédelt nálunk . . .

Márk tiltakozni akart, hanem Pipiske ingerülten vágott a szavába:

— Nem mondom, hogy nem vagy jó irántam — sőt nagyon is jó és bőkezü vagy, például a mi az ajándékokat illeti . . . kaptam tőled egy gyönyörü kis ruhát; ma este azt föl is veszem, mert sokkal aranyosabb és sikkesebb, mint az, amit a papától kaptam . . . igen, ajándékokkal elhalmozol, azt igen . . . hanem a szived, az elfordult tőlem; már nem szeretsz, nem ám; legalább nem ugy, mint hajdanában.

— Dehogy nem, te balga gyerek . . .

— Nem bizony . . . mert ha szeretnél amugy igazán, ugy mint azelőtt, hát nem akarnád, hogy nőül menjek ahhoz a majom Bartfleurhez? Mit?

— De hisz én egy szóval se mondom ... hogy ...

— Nem mondod egy szóval se, hogy igen, de szóval se mondod, hogy nem . . . Én meg nem kérek belőle, abból a Babszem Jankóból; nem, ő nem kell nekem — se ő, se más valaki . . .

Aztán neki vörösödve mint egy kis pulykakakas, nagy dühösen ráförmedt Márkra:

— Csak te vagy az oka mindennek . . . te vagy az oka annak, hogy engem maczerálnak, hogy mindenki nőül akar engem venni, igen . . . az a te ronda pénzed mindennek az oka . . . ha az nincs, akkor békében hagynának az én kis odumban, mint azelőtt.

És kezébe rejtve lángoló arczát keserves zokogásra fakadt.

— Hadd el . . . szólt Márk, De Bray urhoz fordulva, aki Pipiskéhez közeledve, meg akarta vigasztalni, a kicsike ideges . . . menjünk el innen — hadd sirja ki magát — az jót fog neki tenni . . .

A márki még egyszer visszafordult a küszöbről és a még mindig zokogó lányra szegezve szemét, fejcsóválva suttogta:

— Ez a gyerek soha nem volt ideges . . . ez nem természetes állapot . . . És ugy hiszem, nem csalódom, ha azt tartom, hogy szerelmes a kicsike.

— Megbolondultál! heveskedett Márk ijedt megdöbbenéssel, kibe volna szerelmes?

Aztán növekvő aggodalommal folytatta:

— Remélem, tán csak nem gondolsz Trênere, erre a semmiházira, a ki szidni és ütlegelni fogja a feleségét és el fogja kártyázni a hozományát? . . Se Bernayre? Pipiske gyülöli az álszenteskedőket. se arra a barom Lironra?

És minthogy a bátyja nem válaszolt, hevesen rivallt rá:

— Kibe szerelmes hát? Kibe? Kibe?

De Bray ur a leghiggadtabb nyugalommal felelt:

— Honnan tudjam én azt?

VI. FEJEZET.

Márk bácsi jóslata beteljesült. Alig ismertek rá Pipiskére és a Bartfleur szalonba való belépése valóságos diadalszámba ment. Bár Pipiske egy cseppet se volt eltelve önnönmagával, azért mégis teljes tudatában volt az általa keltett föltünésnek és kevésbe mult, hogy szemébe nem nevetett Bassignynének, a ki elképedve bámult rá, le se véve róla haragosan villogó szemét.

— Bosszantja őt, hagy csinos vagyok . . . gondolta magában.

A márkiné el volt ragadtatva az általános feltünéstől, a mit leánya keltett. Alapjában nem lévén rossz asszony, csak korlátolt és hiu teremtés, nagy gyönyörüséget talált mindenben, a mi valamiképen hozzájárult a saját társadalmi pozíciójának emeléséhez és a mi rá vonta a közfigyelmet és érdeklődést. Pipiske sikere nagyban hizelgett neki.

Kedves barátnőjének, Bassignynének és a kis Lironnénak leplezetlen irigysége, kik savanykás arczczal és bosszusan felbiggyesztett ajkakkal voltak szemtanui az uj csillag feltünedezésének, nagy örömére szolgált a márkinénak, miért is nyájas pillantásokat vetett a körülrajongott Pipiskére, a ki nem annyira elfogultan, mint inkább meglepetten fogadta a bókok rázuduló záporát.

Bartfleurék nem minden nyugtalanság nélkül tapasztalták ezt a váratlan metamorphosist. Mert mindketten ugy gondolkodtak, hogy ha de Brayné kész is volt odaadni a leányát, a mikor az még csupán gazdag volt, most, hogy még azonfelül szép is, tán megtagadja tőlök. És Bartfleurné afeletti bosszus ingerültségében, hogy az egész aranyifjuság, ugy Tréne ur, a fess huszárhadnagy, a kiért a nők majd összevesztek, mint Bernay ur, a kormánypárti képviselő, Liron gróf, Lironné férjének az öcscse és a környék leggazdagabb férjjelöltje, mind körülrajongták a fiatal leányt, a legnyájasabb mosolylyal hivta őt magához és melléje ültette, hogy jobban ellenőrizhesse. Pipiske engedelmeskedett. Édes keveset törődött ő azzal, hogy itt ül-e vagy amott, ha egyszer nincs itt senki, akivel beszélgessen, se az apja, se Márk bácsi, se senki azok közül, a kiket szeret . . .

Ott voltak ugyan az unokatestvérei, De Lussy Genoveva és fivére; hanem Corysa sohse kötött bizalmas barátságot a szép Genovévával, a ki csupán két évvel volt ugyan idősebb nálánál, de azért a nagyvilági kaczérkodás és intrika minden apró-cseprő csinyjaiban jártas, ravasz és élelmes fiatal hölgyecske volt már.

Végre Bartfleurné egy kocsi dübörgését hallotta, melynek kerekei recsegve robogtak végig az udvar kavicsain és megkönnyebbülten kiáltott fel:

— Hál' Istennek! itt van; attól féltem már, hogy nem is jött meg.

Pipiske, a ki nagyon közömbösen nézett elibe az utolsó vendég várva-várt megérkezésének, legnagyobb meglepetésére Aubiéres herczeget látta a terembe lépni. Afeletti öröme, hogy régi jó barátját viszontlátja, oly nagy volt, miként egy ugrással felpattant a helyéről és elébe sietve igy szólt:

— Jaj de örülök, hogy látom!

Az ezredes meglepetten állott meg, mert nem ismert Corysára az elegáns megjelenésü fiatal hölgyben, a ki őt oly nyájasan üdvözli . . . Csak midőn tekintete a hullámosan leomló fürtökre és arra az imádott fitos arczocskára esett, mely oly üdén mosolygott feléje, akkor kezdett benne derengeni,

hogy hisz az ő kis »Pipiskéje« az, a ki előtte áll és komoly arczán oly leplezetlen és határtalan csodálkozás tükröződött, hogy Corysa rögtön kitalálta e meglepődés okát.

— Micsoda? Hát még ön se ismer rám?

Egyszerre észrevette, hogy minden szem kíváncsian fordul feléje és hallotta, hogy Bassignyné azt sugja a márkiné fülébe:

— Lám, lám! Ez a kicsike. Nem fogja duzzogásra a dolgot kikosarazott kérőivel szemben . . . az eszemadta.

De Brayné, kit Pipiske magaviselete iszonyuan bántott, zavarodottan mentegetődzött:

— Korához képest igazán nagy gyerek még az én kis leányom.

Corysa pedig bünbánóan gondolta magában: »Ez egyszer igazuk van, ha megszólnak; ez nagy tapintatlanság volt.«

Maga Aubiéres herczeg pedig még mindig izgatottan, önuralmát vesztve, állott előtte. Nem volt elkészülve arra, hogy itt találja Pipiskét és még kevésbé várta azt, hogy mint elegáns nővé érett, választékosan öltözött nagy leányt látja maga előtt, kinek vállain aláhullámzó fürtjei emlékeztetnek csupán arra a gyermekre, a kit benne eddig szeretett.

De minél tovább nézte, annál jobban érezte, hogy az ereiben lüktető láz lecsillapul és enyhe nyugalom szállja meg a lelkét. Érezte, hogy sokkal könnyebben esik neki lemondani róla ilyen körülmények közt, mintha változatlanul került volna ujra elejébe.

Ő, a ki egy muló perczig elérhetőnek hitte a vagyontalan kis Pipiskét, most érezte, hogy minő áthidalhatlan örvény választja el őt a dusgazdag fiatal grófi kisasszonytól, a ki ma ugy tünt föl szemében, mintha valami hajdan — régen, nagyon régen — imádott teremtés hazajáró emléke volna.

— Meglepett, szinte áhitatos kiváncsisággal tanulmányozta őt és érezte, mint lohad le lassanként az a szenvedély, mely őt Pipiskéhez vonzotta.

— Mi baja van önnek ma este ezredes ur, kérdé Bassignyné csipősen, tán az utazástól kimerült?

— Nem, asszonyom, miért kérdi?

— Mert ön olyan kedvetlen arczot vág.

— Ez valószinüleg az én rendes arczkifejezésem . . . mindenesetre nincs semmi összeköttetésben az utazásommal . . .

Bartfleurné, a ki bárhogy óhajtotta is — nem

ültethette Corysát a fia mellé, legalább ki akarta kerülni a szép Trêne hadnagy vagy De Bernay ur veszedelmes szomszédságát, a kik mindketten házasulandó hozományvadászok voltak. Odaültette hát a kicsikét De Liron gróf és Aubiéres herczeg közé, a kiről tudta, hogy nem veszélyes Pipiske egész boldognak érezte magát, hogy az ezredes mellé került és ebéd alatt vigan csevegett a szomszédjával olyan dolgokról, a melyek mindkettőjüket érdekelték: Márk bácsiról, Gribouilleról és aztán festészetről meg művészetről. D'Aubiéres ur sokkal műveltebb és okosabb ember volt, mint az arisztokrata nagyurak legnagyobb része. És az ebéd vége felé aztán, mikor már nagyon zajossá vált a beszélgetés és senki se ügyelt rájuk, Pipiske apróra elmondta neki pater Ragon czélzatos megjegyzéseit és halkan elmesélte neki, mennyire udvarolnak és kedveskednek neki Bartfleurék és micsoda apró-cseprő intrikákkal kell megküzdenie.

— És mit szól Márk bácsi mindehhez? kérdé a herczeg.

— Ő is hülyeségnek tartja az egészet, azt gondolhatja és mégis . . . ő akarta, hogy én ma itt ebédeljek — és direkt csináltatott nekem egy ruhát erre az alkalomra, . . . Nem tudom, mi

lelte őt, hanem egy idő óta megváltozott. Már nem bánik ugy velem, mint azelőtt . . .

— Hogy-hogy?

— Nem tudom én azt megmagyarázni; szeszélyes, néha lehord anélkül, hogy megérdemelném . . . csupa semmiségekben nyilvánul az a változás . . . nincs semmi kézzel fogható bizonyitékom és mégis van valami a dologban . . .

— Holnap reggel meglátogatom; nagyon rövid bucsut vettem tőle, mikor elutaztam, jobban mondva megszöktem.

— Mert ép szóba hozza, szólalt meg Pipiske nyilt tekintetü, ragyogó szemét félénken rászegezve — ugy-e bár, most már nem fáj a szive? . . .

A herczeg őszintén válaszolt:

— Nem mondhatom, hogy már nem fáj, hanem észre tértem . . . és hálás köszönetet mondok önnek, amiért akkor önnek volt esze kettőnk helyett.

— Akkor minden jól van.

Aztán egy pillanat mulva hozzátette:

— Ön azt mondta, hogy holnap meg fogja látogatni Márk bácsit; holnap lóverseny napja van . . .

— Igen, tudom, de én ám reggel megyek el hozzá.

— Ön tudja, hogy holnap este nagy bál lesz minálunk . . . Á' propos, mert ép a bált emlegetem, az a kis herczeg, a kit ön ideküldött, nagyon derék, kedves fiu . . . Az ő tiszteletére adjuk ugyanis azt a bált, azért mondtam, hogy à propos.

— Helyre való embernek találja az én kis herczegemet?

— Igen, de csak rövid idő óta. Eleinte ki nem állhattam; hanem aztán összebarátkoztunk és nagyon jó pajtások lettünk.

Asztalbontás után a háziasszony arra kérte Pipiskét, hogy segédkezzék a fiának a fekete kávé betöltésében.

— A hölgyek megengedik ugyebár, hogy az urak szivarozzanak — igy legalább itt maradnak az urak is.

Corysa, a ki azt remélte, hogy a dohányzószoba meg fogja őt szabaditani a kiállhatatlan »Babszem Jankó«-tól, kinek epedő pillantásai és titokzatos, homályos rejtelmeket sejtető frázisai idegessé tették, elfintoritotta az arczát és a terem legtávolibb zugába vonult vissza, mig De Lussy Genoveva, a ki már minden izében hóditani vágyó elbizakodott nő volt és bámulatos ügyességgel flirtelt, a kis De Lironnéval együtt a férfiak köröttük összetömörülő csoportjának központját képezték. Egy

kis vártatva De Brayné magához intette a leányát és bosszusan sugta oda neki:

— Ne kuczorogj ott szótlanul a sarokban, mint ha petrezselymet árulnál. Ostoba kis libának fognak tartani.

— De hát miről beszéljek?

— Akármiről; részt kell venned a beszélgetésben.

A kicsike elálmélkodva tért vissza a helyére. O szegényke nem tudta, mikép megy az, hogy az ember beszéljen, a nélkül, hogy valami mondani valója legyen és minthogy mindeddig csupán gyermekes játékokkal, vagy szellemét foglalkoztató tanulmányokkal töltötte az időt, nagy zavarba jött, midőn arról volt szó, hogy csupán fölületes és üres szalonfecsegésben részt vegyen.

Hallgatagon ült ott és hiába kereste az alkalmat, hogy ő is beleszólhasson. Aztán teljesen lemondott róla és másra gondolt, noha anyjának dühös pillantásai folyton beszélgetésre nógatták.

Amint igy elmerengve hazagondolt Márk bácsira, a ki most bizonyára ujságot olvas, meg a hű Gribouillerre, a mely ilyenkor valószinüleg vidáman szürcsöli a levesét, észrevette, hogy a szalonban egyszerre csak valami mozgalom támadt. A társaság

ugyanis azon vitatkozott volt előzőleg, vajjon a Corysával szemközti falon függő arczkép, mely IV. Henrik királyt ábrázolta, hiteles arczkép-e, mire a kis Bartfleur egy hatalmas állólámpa után nyult, melyet vézna karja alig birt el és egy székre fölállva, azon volt, hogy a szóban forgó festményt a lehető legjobban megvilágitsa. A király kifejezésteljes erélyes, csontos arcza oly elevenen vált ki keretéből, mintha kilépne az ócska festett vászon sötét hátteréből.

És Pipiske egy pillantást vetve ezekre a rút, de rokonszenves vonásokra, derűs arczczal kiáltott fel:

— Eszem a lelkét . . . ez oszt nem olyan protestáns Jeremiás pofa . . . ez a IV. Henrik . . .

Nyomasztó csend követte szavait és Pipiskének, a ki rögtön észrevette, hogy most rossz fát tett a tüzre, eszébe jutott, hogy Lironék is protestánsok. Hogy gyorsan másra terelje a beszélgetést, azonnal hozzátette:

— Pedig ő az oka annak, hogy ilyen nevetséges keresztnevem van.

A kis Bartfleur kapva kapott az alkalmon, hogy olvadozó nyájassággal kérdezze:

— Hogy-hogy? Önnek nevetséges keresztneve van?

— No igen, Corysande . . . Corysande a nevem . . . azt maga nem tudta?

— De igen, kisasszony — hogy ne tudnám . . . csakhogy ez nem nevetséges név . . . sőt ellenkezőleg gyönyörü szép név.

— Az ám . . . gyönyörü! Izlés dolga.

— És miért volna annak IV. Henrik az oka, hogy önnek oly nevet adtak, mely önnek nem tetszik?

— Szegény, ugyan nem is tehet róla, de azért mégis csak ő az oka . . . a szép Corysande emlékére viselem én ezt a nevet.

A fiatal vicomte bámészkodó arczán észrevéve azt, hogy szavait nem értette meg, magyarázatul hozzátette:

— A szép Corysande tiszteletére . . . hisz ön tudja ki volt az! . . .

Bartfleur zavarodottan hebegte:

— Oh, hogy ne.

— Mert olyan arczot vágott épen, mintha fogalma se volna róla. A szép Corysande ugyanis Guiché grófné volt . . . és ő egy Avesnes leánynak volt a keresztanyja 1589-ben és azóta az Avesnes család minden első szülött leánya a Corysande nevet kapta a keresztségben.

— Nagyon helyes . . . csakhogy még mindig nem tudom, micsoda összefüggésben áll ezzel IV. Henrik.

— Tessék! nem-e megmondtam, hogy ön nem látszik valami nagyon tájékozottnak . . . kiáltott fel Pipiske nevetve . . . IV. Henrik ugy van ezzel összefüggésben, mert a szép Corysande hetedhétországra szóló hiressége miatt tekintették azt az Avesnes grófok hizelgő megtiszteltetésnek, hogy ő volt a leányuk keresztanyja . . . A szép Corysande pedig azért volt hires, mert IV. Henrik tette azzá . . . ugy-e bár?

— Ugy van, ugy van! szakitotta őt félbe Bartfleurné, a ki tűkön ült, mert attól félt, hogy fiának tudatlansága most mindjárt kiderül.

Maga is rendkivül tudatlan asszony volt ugyan, hanem azért mindig megérezte azt, mikor a beszélgetés veszedelmes tárgy körül forog és nagy mérvben ki volt fejlődve benne az a finom tapintat, melyet a nők ily esetben rendesen tanusitanak, hogy ilyenkor mindig mélységes hallgatással palástolják tudatlanságukat.

Aubières herczeg tekintete végig siklott az arczképeken és egy császárságkorabeli tábornokra mutatva, kérdé:

— Kit ábrázol ez a kép?

— Ez, felelt Babszem Jankó, fitymáló tekintettel végig mérve az ősét, egy zömök Herkulest, ki büszkén támaszkodott harczi kardjára . . . ez a nagyapám.

— Ah! kiáltott fel Pipiske meglepetten . . . no ez egy cseppet se hasonlit ám magára . . .

És tisztelettel vegyes csodálat kifejezése tükröződött arczán, amint tekintete fürkészőn vizsgálta az ódon arczképet.

— Nem csoda, ha ilyen hatalmas termetü emberek csodadolgokat műveltek.

— Csak azt az egyet kell sajnálnunk, jelentette ki Babszem Jankó ünnepélyes hangon, hogy mind ezeket a csodadolgokat Bonaparte dicsőségére vitték véghez.

— Ön azt akarja tán mondani: Francziaország dicsőségére.

— Nem, felelt a kis Bartfleur tulboldogan, hogy végre akadt beszélgetés tárgya . . . nem, azok a hőstettek csupán Bonaparte érdekeit szolgálták és Bonaparte a világ szemében soha se lesz más, mint közönséges bitorló, Francziaország ellensége.

— Tán a világfiak szemében, akarta ön mon-

dani . . . vágott Pipiske a szavába, kinek még a fülczimpái is haragos pirban égtek . . . a császár . . . Francziaország ellensége! . . . És még azok merik őt igy nevezni . . . azok a kik tapsoltak, midőn látták, hogy édes hazánkba beront az idegen ellenség . . . ! Szép eredményt értek el . . . mondhatom . . . XVIII. Lajost.

A kis Bartfleur kenetteljesen jelentette ki:

— XVIII. Lajos nagy király volt.

— Nagy király! kiáltott föl Pipiske, fulladozva haragjában, XVIII. Lajos nagy király volt . . . az a tedd ide, tedd oda papucshős. Különben hát tudom én azt jól, hogy önnek mindegy az . . . ön ép oly édeskeveset törődik XVIII. Lajossal, mint . . . hanem ön a király védelmére kél ép ugy, mint a hogy eljár misére . . . mert az sikk . . . és minthogy ön nem tartja sikkesnek bonapartistának lenni — mert a bonapartisták csupa korlátolt eszű, tönkrement emberek, tehát . . .

— Köszönöm ezt a bókot a bonapartisták nevében, szólt a herczeg és nevetve hajtotta meg magát.

De Brayné pedig dühösen rohant oda Corysához és fenyegető hangon sugta a fülébe:

— Hallgass, nevetségessé teszed magad!

A kicsike erre egész őszintén válaszolt:

— Nem csodálom . . . Hanem mért bántják a császáromat. Meg aztán te mondtad, hogy beszéljek; akármiről — csak beszéljek . . .

Bartfleurné, a ki az ő reményteljes csemetéjét valami más beszélgetésre szerette volna terelni, a zongorához sietett és azt inditványozta:

— Nem tánczolna a fiatalság egy keringőt . . . Három tánczosnőnk van . . .

A szép Trêne, Bernay ur és Liron gróf, mintha ágyuból lőtték volna ki, egyszerre rohanták meg Pipiskét. Hanem már akkor a kis Bartfleur, a ki legközelebb volt hozzá, lefoglalta őt magának.

Midőn Pipiske érezte, hogy a vicomte átkarolja karcsu derekát, hajlékony teste megvonaglott és visszatántorodva rebegte:

— Nem! Én . . .

Azt akarta mondani: »Én Aubiéres urral tánczolok« és magához akarta inteni a herczeget; hanem aztán meggondolta, hogy ezzel ugy se használ magának. Bármily homályos sejtelmei voltak a társadalmi udvariasság szabályairól, annyit mégis csak tudott, hogy egyszer legalább kell a házi gazdával is tánczolnia.

És minthogy Babszem Jankó meghökkenve hátrált, mosolyogva szólt:

— Nem — semmi . . . semmi . . . csak tánczoljunk . . .

A kis Bartfleur ép oly pompás tánczos volt, mint amily rossz társalgó és Pipiskének eddig ismeretlen öröme telt abban, az óriási termen szélsebességgel végig keringőzni ilyen kitünő tánczos karján. A teremből befordultak egy homályosan világitott folyosóba, azon ürügy alatt, hogy ott több hely van, mint a teremben.

— Hát a többiek? — kérdezte Pipiske, körültekintve, vajjon Genoveva és Lironné követik-e őket.

A vicomte megállt és az ajtón bekandikálva, azt felelte:

— Jönnek már!

Azzal ujra átkarolta Corysa derekát és ujra tánczra perdült.

Hanem ők magukra maradtak az óriási üres folyosón. Lironné csak a nézők kedvéért szeretett tánczolni, Lussyné pedig, a ki nagyon jól ismerte a leányát, nem engedte meg, hogy csak egy pillanatra is kivonja magát az anyai szem őrködő éber figyelme alól.

— Nagyon csinos asszonykának tartják Lironnét, ugy-e bár? szólalt meg Pipiske, hirtelen minden bevezetés nélkül.

A fiatal asszony képe reggel óta folyton folyvást kisértette és nem tudta megállni, hogy meg ne emlitse.

A kis Bartfleur szórakozottan válaszolt:

— Különösen De Bray ur, az ön nagybátyja az, a ki őt igen szépnek vallja.

— Ah, felelt Pipiske elkomolyodva.

— Hát önnek, kisasszony, milyen a véleménye Lironnéról?

— Kissé tulságosan elhizottnak tartom . . . És ön?

— Én, felelt Babszem Jankó, a tánc hevében kissé erősebben magához szoritva a fiatal leányt, én nem nézem őt . . . én csak önt látom . . . önt; egyedül csak önt . . . ön szép, nagyon szép!

Aztán halkan, igen halkan tette hozzá:

— És én önt szeretem . . . egyedül csak önt!

Pipiske meg se hallotta ezt a szerelmes suttogást. Egy jó tánczos karján való keringőzés eddig soha nem élvezett gyönyörében kéjelegve, teljes odaadással dőlt vállára.

Felbátoritva e teljes odaadás által, egészen odahajolt Pipiske füléhez és elfojtott hangon, melyet hiába erőltetett szenvedélyes lázas reszketésre, azt suttogta a fülébe:

— Szeretlek!

Oly közel hajolt hozzá, hogy Corysa érezte, mint lebbennek meg apró fürtöcskei lehelletének érintése alatt. Megdöbbenve állt meg és kirántva magát karjai közül, méltatlankodó felindulással kiáltott föl:

— No! Már ez mégis sok!

OSZK

VII. FEJEZET.

— Hova lett Márk bácsi? — kérdé Pipiske, midőn este néhány pillanattal a vendégek érkezése előtt a szalonban megjelent, mindenütt kerestem; tűvé tettem az egész házat, de seholse találtam.

— Tudod, hogy ő ma este belebujik az odujába, szólt a márki, mit akarsz tőle?

— Meg akarom neki mutatni az uj ruhámat . . . ő csak nappal látott benne, hanem este százszor szebb; össze se lehet hasonlitani.

— Majd megmutatod neki máskor; Márk bácsi ma este nagyon rosszkedvü.

Aztán nevetve tette hozzá:

— Ugy látszik, ma az egész ház ideges . . .

— Igen, igen, jegyezte meg Corysa, már ebédnél láttam, hogy valami bántja a lelkét. Mi lelhette őt — mit gondolsz?

— Rossz indulatu epés ember, jelentette ki a márkiné.

— Oh, tiltakozott Pipiske élénk méltatlankodás hangján, az már nem igaz.

Aztán tovább szőtte előbbi gondolatait és hozzátette:

— Megyek és még egyszer megkeresem a házat, talán rátalálok.

— Nem mész egy tapodtat sem, szólt De Brayné rosszkedvüen, maradj itt . . . mindjárt itt lesznek az első vendégek.

A kicsike vidám arczocskája elborult:

— Igaz! . . . Jaj Istenem . . . már tizre jár az óra . . . vajjon kik lesznek az elsők? . . . Fogadni mernék, hogy a legunalmasabb emberek érkeznek majd legkorábban . . . No, tessék . . . nem megmondtam? Bassignyék.

Csakugyan Bassignyné volt az, ki ezüsttel átszőtt, feltünő, igen feszesen testhez álló ruhában jelent meg férje karján, akinek sovány alakja igen szük egyenruhában feszengett, mely hátul széles ránczot vetve minduntalan a vállakig csuszott fel. Bassignynét látszólag kellemetlenül érintette az, hogy ő érkezett legelsőnek. Ez szerinte nem sikkes és ő ennek az illemhibának egész odiumát a férjére háritotta.

Aztán kiélezett hangon kérdezte Corysától

vajjon a tegnap esti politikai vita nem-e zavarta meg éjszakai álmát, mire a kicsike azt válaszolta, hogy ő nagyon jól szokott aludni, még a legbutább és legunalmasabb estélyek után is és csak uj vendégek érkezése szakitott végett ennek az élesnek induló beszélgetésnek.

A kis Bartfleur is megérkezett, az anyja szoknyái mögött bujkálva és remegve várta szerelmi vallomásainak következményeit. Mert tisztában volt azzal, hogy tényleg nagyon is szenvedélyes elhamarkodással rohant ajtóstól a házba és nem maradt az illemkövetelte határok közt.

Az a közömbös fogadtatás, melyben Pipiske részesitette, ki ugy tett, mintha semmi se történt volna, teljesen megnyugtatta és csakhamar visszanyerve biztos fellépését, sürgölődött, forgolódott és lármás léha csacsogásával, parányi személyének pilleszerü forgolódásával verte fel a termeket.

Axen gróf belépte hideg zuhanyként hatott rá. Eleintén nagy áhitattal mérte végig tetőtől-talpig, mert egy igazi herczeg jelenléte némileg mégis imponált neki. De nemsokára megfeledkezett arról, hogy herczeg áll előtte és csupán a vetélytársat látta benne.

Az alacsony termetü emberke megjelenése, aki

nálánál fiatalabb és sokkal szebb volt, jelentékenyen megcsappantá az ő értékét.

Midőn a zenekar rágyujtott a keringőre, Babszem Jankó nagy sebbel-lobbal Corysához sietett, de mire odaért, Corysa ép az orra előtt perdült tánczra Axen gróf karján és a kis Bartfleur elkeseredve volt kénytelen beismerni, hogy a herczeg százszor jobban járja a keringőt, mint ő; sőt olyan nagyszerüen lejti, mint ahogy csupán az ő földijei tudják ezt a tánczot járni.

Nemcsak hogy a herczeg rangjánál, az ujság ingerénél és a keltett kiváncsiságnál fogva elhalászsza ma előle az est dicsőségét, hanem mint férfi is teljesen megérdemelt sikereket fog aratni.

Lironnéhoz tört magának tehát utat, aki rózsaszinü ruhájában, érett szépsége teljes ragyogásában lépett be férje és sógora kiséretében és felkérte erre a keringőre.

Hanem a kis Lironné mindenekelőtt teljes, diadalmas varázsában mutogatni akarta magát Axen gróf előtt, és igen jól tudta azt, hogy az alacsony termetü férfiak mellett tánczközben nem jól fest egy nyulánk nő. Ez a forgószélnél is sebesebb megrohanás ennélfogva kissé boszszantotta és szokatlan nyerseséggel válaszolt:

— Várjon egy kicsit, mindjárt! Most jöttem csak, hadd fujjam ki magamat.

Aztán a márkihoz fordulva, kérdé:

— Igazán komolyan mondta? Az a morgós medve tényleg nincs itt?

— A lehető legkomolyabban mondom.

— És el se jön?

— El se jön.

Lironné feltekintett a menyezetre:

— Ott fönt van ő most a szobájában, épen e zajos báli zürzavar fölött?

— Igen! Ott fönnt van!

— De hát mi köze hozzá, hogy Márk hol van? gondolta magában Corysa, egy pillantást vetve a fiatal asszony szép arczára, mely harmatos üdeséggel virult hajékének sugárakat lövellő gyémántkoronája alatt.

Lironné hunczut szemü és kissé durva vonásu babaarczának, valamint az egész kis gömbölyded franczia babateremtésnek egy vonása se tetszett Pipiskének. De látva azt a nagy lelkesedést, amit az élénk asszonyka keltett, tőle telhetőleg erőlködött azon, hogy megmagyarázza magának az általa okozott feltünést, amit gyerekeszével föl nem ért és azt gondolta magában:

— Ő, ugy látszik, nagyon csinos lehet.

E perczben D'Aubières herczeg közeledett feléje.

— Mire gondol, Pipiske kisasszony? . . . Olyan arczot vág, mintha valami összeesküvést forralna?

Pipiske elpirult:

— Nem gondolok semmire.

— Lám — lám — Ön szórakozottnak látszik. Majdnem azt mondhatnám, hogy borus az arcza, ha ezt a csúf, szinte fekete szót magácskára lehetne alkalmazni.

És minthogy a kicsike valami zavart feleletet dadogott, gyöngéden kérdé:

— Valami kellemetlensége van talán? . . . Vagy valami nincs ugy, ahogy akarja?

— Oh nem, nincs semmi bajom, semmi . . . tiltakozott Pipiske élénken. És hogy véget vessen e vallatásnak, mely őt önkénytelenül zavarba hozta, bár maga se tudta mért, most ő fogta kérdésre a dolgot:

— Ugyebár, Márk bácsi megválasztatása most már biztos?

— Meghiszem! Hanem ő, ugy látszik, nem sokat törődik vele . . . ma reggel találkoztam

vele . . . alig emlitette . . . Ugy látszik, megfeledkezik róla, hogy jövő vasárnap lesz az a választás; ő is olyan szórakozottnak látszik . . .

— Igazán!? kiáltott föl Pipiske aggódva . . .

Aztán rögtön azon járt az esze:

— Hátha Lironné az oka annak, hogy Márk bácsi olyan rosszkedvü.

Az ezredes észrevette Corysa szemének révedző tekintetét és összeszoritott piczi piros ajkainak görcsös megvonaglását.

— Corysa kisasszony, a lelke már megint messze kalandozik . . . ugyebár? Nagyon messze, valahol az álmok országában jár.

Pipiske csak félfüllel hallgatott rá és jóformán meg se értve az ezredes szavait, szórakozottan válaszolt:

— Nem is olyan álomország az . . .

Mindközelebb értek a kertre nyiló nagy oszlopivekhez. Zivataros éj volt, a tikkasztó hőség ólomsulylyal nehezedett rájuk.

— Itt benn megfullad az ember, szólt Pipiske, meg-megrázva sürün aláhullámzó fürtjeit.

És D'Aubières kiséretében kiment a kertbe.

— Nini — szólalt meg a herczeg, feltekintve . . . ott van a . . . az hóbortos fiu . . .

Egész nyugodtan sétál föl és alá a szobájában és nem is sejti, hogy mi innen lentről beláthatunk hozzá.

Pipiske is feltekintett és látta nagybátyjának sudár árnyékát, mely sötéten rajzolódott az ablak fényes keretében.

— Nini . . . igazán . . . ott van.

Ugyan e perczben Lironné is a kertbe lépett be De Bray márki karján. És ő is észrevette a vicomteot.

Vidáman kiáltott föl:

— Pompás egy tréfa volna, ha most felmennénk és felkeresnők a medvét az odujában. — Mit szól hozzá, De Bray ur?

— Én? — hebegte a márki zavarodottan, nem tudom, vajjon . . .

— De igen, igen, tegyük meg! No, az én kedvemért. Az nagyon pompás heczcz volna; toppanjunk be hozzá tánczolva és énekelve . . .

Aztán az ezredeshez fordulva, kérdé:

— Velünk tart ön, ezredes ur?

— Nem asszonyom; attól félek, hogy Márk barátom ajtót mutat nekem . . .

— Nekem is? kérdé a fiatal asszony legbájosabb mosolyával, nekem is ajtót mutatna?

Aztán be se várva a választ, De Bray márkihoz fordult:

— Mit gondol? . . . Ha én mennék fel hozzá egész nesztelenül, a könyvtárból felvezető lépcsőn . . . az jó tréfa volna, ugyebár?

— Pompás, mormogta Pipiske, lehető legcsipősebb hangján.

— Kisérjen föl, De Bray ur, kérem! Megteszi? . . .

— Én, én, asszonyom? hebegte a márki, akit nagy zavarba hozott az a szerep, amit a fiatal asszony rá akart erőszakolni, nekem, mint háziurnak, nagyon sok dolgom van itt lenn, hanem D'Aubières szivesen felkiséri.

— A lépcsőig, szólt a herczeg mosolyogva és udvariasan nyujtotta neki a karját.

Corysa egyedül maradt. A szép Trêne nyulánk alakja, melyen remekül feszült meg a huszáregyenruha, a terraszon feléje közeledett:

— Végre, valahára tehetem tiszteletemet, kisasszony.

Pipiske, ki Aubières herczeg és Lironné után készült iramodni, megállt és a tartóztatás fölötti bosszuságában a legfagyosabb udvariatlansággal jegyezte meg:

— De hisz ön már egyszer tette a tiszteletét!

Pipiske kissé hangosabban beszélt és Márk bácsinak árnyéka, mely egy pillanatra eltünt, ujra megjelent az erkélyen, ahol mozdulatlanul megállt.

— Igen, volt szerencsém önnek köszönni, mikor beléptem; hanem nem is volt alkalmam megdicsérni a csecse ruháját.

Minthogy Corysa erre nem felelt, titokzatos hanglejtéssel, mintegy sok el nem mondott dolgot sejtetve, folytatta:

— Aztán meg — nem is a ruha a szép . . . no nem akarok banális bókokat mondani és százegyedszer ismételni azt, amit bizonyára százszor hallhatott már tegnap óta . . . hanem kegyed valóban . . .

— Elragadó! szakitotta őt félbe Pipiske nevetve, igen, igen . . . az már régi dolog! . . .

És minthogy szeretett volna megszökni, szinte udvariatlanul tette hozzá:

— És ha nincs más mondani valója . . .

De Trêne ur nagy sebbel-lobbal válaszolt:

— De van egy kérésem — esedezem egy keringő fordulóért.

— Melyiket akarja?

— Amelyiket méltóztatik velem tánczolni . . . Az elsőt — ha megengedi? . . .

— Az elsőre Axen gróf jegyezte elő magát.

— Már megint?

— Micsoda? Már megint? szólalt föl Corysa bosszusan, ön tán számon tartja, hogy kivel hányszor tánczolok?

Itt ajkain akadt a szó. Ugy tünt fel neki, mintha Márk bácsi az erkélyen áthajolva, hallgatódznék. De ő nem mert feltekinteni, hogy el ne árulja jelenlétét.

A szép Trêne pedig ujra megszólalt:

— Tehát a másodikat.

— A másodikat D'Aubières herczeggel tánczolom. Megelégszik a negyedikkel, ettől számitva, amit most huznak?

Axen gróf futó lépésben közeledett:

— Pipiske kisasszony, ez a keringő az enyém.

Márk bácsi mozdulatlan árnyéka nyugtalanul izgett-mozgott és Corysa gondolta magában:

— Fogadni mernék, hogy ebben a perczben haragosan ránczolja a homlokát.

— Nagysád, szólt Trêne ur, nagy megtiszteltetésnek venném, ha sziveskednék engem a gróf urnak bemutatni.

Pipiske kelletlenül forditotta el szemét az ablaktól és a herczeghez fordulva, kérdé:

— Megengedi fenséged?

És minthogy a főherczeg udvariasan hajtotta meg magát, gyorsan bökte ki:

— Trêne ur.

— Nagyon örvendek az ismeretségnek, uram, szólt Axen gróf, kezet nyujtva a katonatisztnek, jövő héten tiszttársak leszünk . . . felhatalmazást kaptam, hogy részt vegyek a hadgyakorlatokban és az önök ezredébe vagyok beosztva.

Aztán átölelve Pipiske derekát, kérdé:

— Ne tánczolnánk inkább itt künn ezen a szép nagy terraszon; a zene pompásan hallatszik ide ki; a szalonban majd megfullad az ember.

Pipiske maga se tudta miért, de nem mert vonakodni; ráállott mindenre; hanem szive mélyén attól félt, hogy Márk bácsinak, aki mozdulatlanul áll még mindig az erkélyen, ez nem tetszik és megtalál rá haragudni.

Midőn végre a herczeg belefáradt a keringésbe, azt sugta oda Corysának:

— Végtelenül sajnálom, hogy ma este nem láthatom itt a nagybátyját.

— Ő a szobájában maradt — és Pipiske

lopva tekintett az ablakra — mert gyászban van még.

— A nagybátyja igen kedves ember, nagyon megszerettem őt; gyakran sétálgattunk együtt a napokban, gyalog és lóháton.

— Enyje, gondolta a kicsike magában egészen meglepetve, Márk bácsi erről nekem említést se tett; multkor este óta egy szóval se említette a grófot.

Axen gróf folytatta:

— De Bray ur a legszellemesebb ember, akit valaha ismertem és amellett kiváló lelki tulajdonságai is vannak . . .

— Ugyebár! kiáltott fel Pipiske, aki e szavakért szeretett volna a főherczeg nyakába borulni . . .

— Nagyon örülnék, ha a hadgyakorlatok idejekorán érnének véget, ugy, hogy vele együtt elutazhatnám.

— Elutazhatnék, hová? kérdé Pipiske hüledezve és kicsi szivecskéje fájdalmasan elszorult.

— Nem említette ő kegyednek?

— De igen . . . fülentett Pipiske hogy megtudja a valót . . . említette, de csak ugy futólag . . .

— De Bray ur a választások után rögtön két havi tanulmányutra indul . . .

— Ah! . . .

— Közelebbről akarja tanulmányozni a népek nyomorát, sok mindenféle dolgot akar megtapasztalni — egyszóval — sok jót akar tenni és módjában van is, hogy megtegye. . . . Az ön nagybátyja, Pipiske kisasszony, ama ritka emberek egyike, akik egész életüket azzal töltik, hogy nemes cselekedeteket vigyenek véghez, és azt oly titokban tartják, mintha megannyi bünt követnének el.

— Igen — azt már mondtam neki magam is, suttogta Corysa, ki csak nagynehezen tudta visszafojtani a könyeit.

Az a gondolat, hogy Márk bácsi elutazik, kétségbeejtette piczi szivecskéjét. Aztán ha majd visszajön, és be lesz választva képviselőnek, elmegy Párisba, ahová De Brayék csak tavaszszal rándulnak be rövid tartózkodásra és ő nem fogja őt többé látni . . . soha . . . soha! . . .

E perczben a vicomte, aki eddig az erkély karfájára támaszkodott, hirtelen felegyenesedett és befordult a szobába. Nyilvánvaló dolog, hogy valaki belépett hozzá.

— Ő az, gondolta magában Pipiske és szivecskéje hangosan dobogott.

Mihelyt vége volt a keringőnek, nyájasan el-

bocsátotta a tánczosát és keresztül siklott a tánczoló párok sürü tömegén, kik visszasiettek ülőhelyeikre.

A könyvtárszobába érve, szélsebesen iramodott föl a vicomte szobájába vezető lépcsőn, azzal az eltökélt szándékkal, hogy látni és hallani akarja, mi történik odabenn, és akármi módon is, de biztos akar lenni abban, amit eddig csak sejt. Hanem egyszerre csak lelohadt a bátorsága és habozva állott meg.

— Nem — az csuf dolog, a kulcslyukon való hallgatás . . . és különben — ugyis tudok én mindent, amit csak tudhatok.

Selyem és csipkesuhogás jelezte, hogy valaki lefelé tart a lépcsőn. Egy macskaugrással szökött le a lépcsőfokokon és elrejtőzött a lépcső mögötti sarok sötét homályában.

Lironné sugaras arczczal suhant el mellette és visszatérve a szalonba, mintegy bizonyitékául annak, hogy ő nem csinál titkot a látogatásból, hangosan kaczagva hirdette!

— Ezt jól adta! Képzeljék csak, nem is örült az én látogatásomnak, nem a . . . Egy csepp hija volt, hogy meg nem haragudott.

— Hazudik, gondolta magában Pipiske, ő el

volt ragadtatva . . . csak azért beszél igy, hogy meglegyen a látszatja.

Aztán ő is felsietett a lépcsőn és kopogtatás nélkül lépett be nagybátyja szobájába.

Márk bácsi ott ült az iróasztala előtt és összefont karjaiba temetve az arcát, meg se hallotta a közelgő lépések zaját. Pipiske mély megilletődéstől és fájdalmas haragtól reszkető hangon szólalt meg:

— Mivel bántott meg?

Márk bácsi indulatosan pattant fel unokahuga hangjának hallatára.

— Mit keresel te itt?

De amint Pipiske tekintete Márk fenyegetőleg feléje fordult dult arczára tévedt, szerető szivecskéjében minden más érzés háttérbe szorult és felülkerekedett benne az a forró határtalan szeretet, melylyel nagybátyján csüggött. Minden egyébről megfeledkezve, meglepetten és zavarodottan hebegte:

— Te sirsz? Miért sirsz? Édes Istenem . . .

Aztán félénken tette hozzá:

— Miatta, ugy-e?

Márk bácsi haragosan mordult rá:

— Nem tudom, hogy ki az az ő, akiről beszélsz . . . De arra kérlek, eredj vissza ahonnan

jöttél! Eredj, tánczolj, meg flirtelgess! Gyönyörködj annak a léhütő majomnak, annak a Trêne urfinak a bókjaiban . . . Menj keringőzni a kertben Axen gróffal, ha abban telik örömed, hanem engem hagyj békében az én odumban . . .

Pipiske halkan suttogta:

— Hagyjalak sirni?

— Igen is sirni, ha nekem ugy tetszik.

Pipiske a szomszéd benyilóban két nagy málhát pillantott meg és nagy szemeket meresztve, kérdé:

— Előbb akarsz hát elutazni, mint tervbe vetted?

— Előbb? Hogy-hogy előbb? Honnan tudod egyáltalán, hogy el akartam utazni?

— Axen gróf mondta, hogy . . .

— Ah, ti rólam beszéltek, mikor együtt vagytok, szólt Márk bácsi gunyos hahotával.

— Igen! ő mondta, hogy utazol; jó cselekedeteket fogsz gyakorolni.

És minthogy Márk nem válaszolt, remegő hangon, melyben szivet facsaró fájdalma megrezdült, kérdé:

— Hát én? Mi lesz belőlem?

Márk egy pillantást se vetve a remegő leánykára, metsző hangon felelt:

— Teringettét! Csak nem hiszed, hogy magammal vihetlek . . . vagy hogy itt maradok majd nálad pesztonkának.

— Oh, sóhajtott fel Pipiske szomoruan, mialatt ibolyaszeme könyes fátyolba borult, oh Istenem, milyen hangon beszélsz velem, Márk bácsi, milyen csunyául beszélsz velem! . . .

— Hát miért kinzol?

Pipiske egy pillanatig habozott a válaszszal. Mozdulatlanul állt meg a szoba közepén, rózsabimbónál is üdébben virulva bő redőkben alá-omló hófehér ruhájában, mely árulóan simult erőteljes és ruganyos ifju körvonalaihoz. Göndörfürtös szőke hajának arany hullámai, melyek vállain leomlottak, az ablakon át kiáramló szellőben megmeglebbentek és valami légies szellő, nem is e világból való, kis tündér káprázt ató glóriáját szőtték köréje.

Márk, a mint felvetette a szemét, önkénytelenül rajt felejtette a tekintetét és vörösre sirt szemének mélyén végtelen szeretet sugara villant fel.

Pipiske sokkal rövidlátóbb volt, semhogy

észrevehette volna e tekintetet, igy tehát hosszas gondolkodás után ujra megszólalt:

— Ezek szerint — tehát — amint a főherczeg emlitette nekem, te azért mész el innen, hogy jótetteket gyakorolj.

Márk vállat vont.

A kicsike folytatta:

— No, jól van hát . . . lásd . . . én — én mondhatnék neked . . . egy nagyon nemes cselekedetet, amit gyakorolhatnál . . . még pedig nem is kellene messze menned.

És minthogy Márk nem válaszolt, halkan, alig hallhatóan rebegte:

— Az a jó cselekedet az volna, ha engem nőül vennél.

A vicomte halotthalvány arczczal közeledett feléje:

— Mit mondtál?

— Hallottad te nagyon jól, hogy mit mondtam.

Márk rekedt hangon hörögte:

— Nagyon kegyetlen és izetlen tréfáid vannak!

— Tréfa! kiáltott fel Pipiske megszeppenve. Édes uram Istenem — az igaz való . . . hiszen én téged jobban szeretlek, mint bárki mást a vi-

lágon és vannak pillanatok, mikor azt hiszem, hogy te is jobban szeretsz engem, mint mindenki mást és . . . és . . . és ép azért azt mondom, hogy végy el engem feleségül.

— Pipiske, rebegte Márk elfojtott hangon, karjaiba zárva a remegő gyermeket, Pipiském! Igen, igen! Szeretlek! Szeretlek! Szeretlek! Nagyon! Mondhatatlanul!

Torkán akadt a szó, némán boritotta csak forró csókjaival Pipiske hamvas orczáit.

— Oh, milyen jól esik . . . ha csókolsz . . . sóhajtotta a fiatal leány, kéjesen reszketve.

Aztán kaczagásra fakadt:

— Mit gondolsz, micsoda arczokat fognak azok vágni oda lenn, ha megtudják?

Márk még mindig kétkedve bámult rá és nem merte őt a magáénak hinni.

Föléje hajolva, csókba fuló suttogással rebegte:

— Édes kis Pipiském . . . ha tudnád, milyen boldogtalan voltam . . . milyen kétségbeesett . . . milyen féltékeny . . .

— Féltékeny? — Oh, ami azt illeti, arra ugyan nem volt okod.

Hozzája simulva és szenvedélyes öleléssel magához szoritva őt, gyöngéd, dédelgető, édes szavakkal rebegte:

— Azt már kötve hiszem, hogy valamikor megcsalhatnálak . . . téged . . . téged! . . .

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár
M. N. MUZEUM KÖNYV-TÁRA

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár